Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Совеьэй, Министрнүүдэй Совеьэй орган

...эмнай 1921 оной ...брин 21-һээ гарана | № 123 (13612) | 1974 оной майн 29, среда | Сэн 2 мүнгэн

1974 1974
ИЮНИИН 16 ВОСКРЕСЕНИ
СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДТЭ ҺУНГАЛТА

...РИБАЙКАЛИ

...лэнгын модоной баазын ...инка тосхондо оршодог ...ой байшан соо Сэлэнгэ ...энэй баруун бэеын про...шленна предприятинуу..., эмхи зургаануудай, ...хозой коллективүүдэй ... гаран түлөөлэгшэд суг...жа. Буряадай АССР-һээ ...Р-эй Верховно Совеьэй ...ональностьнуудай Со...э һунгалта үнгэргэхэ ...жанай 517-дохи һун...лиин округһоо депутад...андидат Цыбикжап Аюшеевна Бадмаеватай уулзаба.

КПСС-эй Прибайкалиин райкомой нэгэдэхи секретарь Н. Е. Щелковников уулзалга нээхэ зуураа, болохоёо байгаа һунгалтын политическэ удха шанар тухай, аймагай ажалшадай һунгалтын үдэрые ажалай бэлэгүүдээр угтаха зорилготой байһан тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрөө. Удаань тэрэ нүхэр Бадмаевагай этигэмжэтэ нюур, «Прибайкальский» совхозой зоотехник Р. О. Белоусовада үгэ үгэбэ.

Нүхэр Белоусова депутадта кандидадай ажалай намтар тухай сугларагшадта хөөрэбэ. Цыбикжап Аюшеевна 1928 ондо Хурамхаанай аймагай Ягдын тосхондо түрэһэн юм. 1942 онһоо хара багаһаа хойшо ажаллажа эхилээ.

1953 онһоо хонишон болоһон байна. 1961 ондо Гааргын совхозой ахалагша хонишоноор томилогдоһон юм.

Юһэдэхи табан жэлэй эхинһээ хойшо нүхэр Бадмаева габшагайгаар ажаллана. Жэшээлхэдэ, 1971 ондо 100 эхэ хонин бүхэнһөө 127 хурьга, 1972 ондо—123 хурьга, 1973 ондо—131 хурьга абаһан байха юм.

Ажалдаа үндэр амжалтануудые туйлаһанайнгаа түлөө Цыбикжап Аюшеевна Бадмаева Ленинэй орденоор шагнагдаа һэн. Мүн «Мал ажалай 1 классай мастер», «Буряадай АССР-эй габьяата малшан» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэнүүд тэрээндэ олгогдоһон байха юм.

Цыбикжап Аюшеевна 1968 онһоо хойшо КПСС-эй гэшүүн. Ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг. Тэрэ КПСС-эй обкомой гэшүүн.

Депутадта кандидадай этигэмжэтэ нюур Р. О. Белоусова коммунистнууд болон партийнабэшэ зоной бата нэгэдэлэй кандидат Ц. А. Бадмаевагай түлөө дуугаа үгэхыень һунгагшадые уряалба.

«Прибайкальский» совхозой главна ветеринарна врач Т. П. Гаврилов, Сэлэнгын модоной баазын директор Е. М. Кузьминых, барилгын материалнуудай Татауровска заводой директор В. В. Сергеев, Таловска дунда һургуулиин завуч А. В. Миронова, Татауровска сельскэ Совеьэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ Е. И. Безбородова гэгшэд удаань үгэ хэлэжэ, Ц. А. Бадмаевагай түлөө июниин 16-най үдэр нэгэ хүн шэнгеэр дуугаа үгэхэбди гэжэ мэдүүлбэ.

Нүхэр Бадмаева харюугай үгэ хэлэхэдээ, депутадта кандидадаар дэбжүүлһэнэйнь түлөө сугларагшадта баяр баясхалан хүргөөд, этигэл найдабариень харюулхын тулада хүсэ шадалаа гамнангүй ажаллаха байһанаа элиһэлээ.

Г. ЦЫДЕНОВ,
КПСС-эй райкомой секретарь.

ДЕПУТАДТА КАНДИДАДУУД ҺУНГАГШАДТАЯА УУЛЗАНА

ТҮНХЭН

Түнхэнэй аймагай Тооро тосхондо үнгэрһэн СССР-эй Верховно Совеьэй һунгалтын урдахи суглаан СССР-эй Верховно Совеьэй Союзай Совеьтэ һунгаха Улаан-Үдын хүдөөгэй 378-дахи һунгуулиин округой депутадта кандидат, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, КПСС-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. Модогоевтой, СССР-эй Верховно Совеьэй Национальностьнуудай Совеьтэ һунгаха Түнхэнэй 523-дахи һунгуулиин округой депутадта кандидат, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совеьэй түрүүлэгшэ Н. Б. Пивоваровтай уулзалгада зорюулагдаа һэн.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Суглаанай зал. 2. Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совеьэй түрүүлэгшэ Н. Б. Пивоваров һунгагшадай үмэнэ үгэ хэлэжэ байна.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ХЯАГТА

СССР-эй Верховно Совеьэй Союзай Совеьэй депутадта кандидат Жамбал Биликтуевич Санжиев, СССР-эй Верховно Совеьэй Национальностьнуудай Совеьэй депутадта кандидат Петр Алексеевич Белик эдэ үдэрнүүдтэ Хяагтын аймагаар ябажа, һунгагшадтаяа уулзалга хэжэ байна.

Хяагта хотын культурын байшан соо болоһон уулзалгын суглаае КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь П. М. Павлов нээгээ. Этигэмжэтэ нюур болохо Хяагтын ээрэлгэ-нэхэлгын фабрикын профкомой түрүүлэгшэ А. И. Сухинина, «Пограничный» совхозой парткомой секретарь Н. Дашиев суглаанда хабаадагшадта СССР-эй Верховно Совеьэй депутадуудта кандидадууд П. А. Белигэй, Ж. Б. Санжиевай намтар, ажал хэрэг тухай хэлэжэ үгөө.

Һүүлээрнь ВЛКСМ-эй XVII съездын делегат, Ехэ-Нугын совхозой зоотехник А. Юмтаров, пивэ нэрэдэг заводой хүдэлмэрилэгшэ Г. Жарников, Хяагтын совхозой хонишон С. Дашипилов, городой нэгэдэхи дунда һургуулиин директор К. З. Шишов, городской Совеьэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ С. Климов болон бусад үгэ хэлэбэд.

А. СУРМАЧ.

...АРЯАЛАН ДЭЭРЭХИ ХҮДЭЛМЭРИИЕ ЗЭРГЭ ХУРДАНААР ЯБУУЛХА

...МҮРЫСӨӨНЭЙ ДҮНГӨӨР

...гша оной хабар сэхэ ...аар үнгэржэ байна. Ха...гаа тарилгые хүшэр ...үнгэргэжэ байһан ме...аторнууд урдаа таби...орилгонуудаа сүм дүүр...и тула бүтээжэ байһан ... эмхи гуримтайгаар ...ные оролдожо байнхай. ...шадай эгээл харюусал... хүдэлмэри хабарай та... болзортонь, һайн ша...гаар дүүргэхын тула ...а, механизатор бүхэнэй ... социалис мүрысөөн ...өөр дэлгэрэнхэй.

«Георгиевский» совхозой механизаторнууд хабарайнгаа эртын тарилгые хараалһан болзортоо амжалтатайгаар дүүргээд, мүнөө үедэ обёос, кукуруза, зелёнко хаяжа байнхай. Һүүлшын табан хоногой дүнгөөр газар хахалалга дээрэ хүдэлжэ байһан механизатор Раис Нуруевич Нурулин хамта хүдэлдэг нүхэд сооһоо онсо шалгарба. Раис Нуруевич тус ажахыда һаяхан хүдэлжэ эхилбэшье, шэлэһэн мэргэжэлдээ үнэн сэхэ, дүй дуршэлтэй механизатор байһанаа бултанда батаар гэршэлбэ. Энэ нүхэрнай табан хоногойнгоо даабарие 182 процент дүүргэжэ, газар хахалагшад сооһоо түрүүлжэ шадаа. Энэ совхозой үнинэй механизаторнуудай нэгэн Белобородов, комсомол хүбүүн Лужников гэгшэд мүн ажалдаа һайнаар хандажа, хоёрдохи, гурбадахи һуурида гараба.

Тарилгада ажаллажа байһан агрегадуудай дундаһаа Сергей Ситников нэгэдэхи һуури эээлбэ. Тус агрегат энэ хугасаада 287,5 гектарта тарилга хээ гэхэ гү, али хараалһан даабаряа 167 процент дүүргээ. Мүн Даша Жамсуевай, Дмитрий Кудиновай даадаг агрегадай ажалынь урагшатай һайн.

«Георгиевский» совхозой механизаторнууд энэ харюусалгата ажалаа һайн шанартайгаар дүүргэжэ, түсэбтэ табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлдэ ороохо тарянай тогтууритай баян ургаса абахын тула нэгэ хүн шэнгеэр эрмэлзэжэ, хаба шадалаараа оролдожо байнхай.

Б. ЛАЙДАПОВ.

Хори.

ҮҮСХЭЛШЭД ҮГЭДӨӨ ХҮРӨӨ

Талын-Булагай полевой станһаа хайшаашье харахада, үргэлжэ нэмжыһэн хахалһан газар. Зарим тээгүүрээ бүри эртын таряан бултайжа, арайл мэдэгдэхээр хүхэрэн, ногоорон харагдана.

Энэмнай Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой эгээл томо тракторна бригадын таряалан гээшэ. Байгша ондо тус бригадынхид хүдэлмэриин 15 үдэр соо эртын бүхы 3 мянган гектар таряагаа тарижа дүүргэхэ гэһэн социалис уялга абаад, аймаг соогоо мүрысөө үүсхэһэн. Мүнөө эндэхид хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ, шэниисэ, хара таряагаа хаһа болзор соонь, түргөөр, һайншье шанартайгаар тарижа дүүргээд, эдэ үдэрнүүдтэ обёос, тэжээлэй бусад ургамалнуудые тарижа баһал дүүргэхэ дүтэлэнхэй. Үшөө 200 гектар һайжаруулагдаһан бэлшээри дээрэ олон жэлэй ногооной үрэһэ таряа.

Колхоз, бригада дотороо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ дуршэлтэй механизатор Иван Мункуев онсо шалгаржа, богони болзор соо «ДТ-75» түхэлэй трактораар 300 гаран гектар газар хахалаа. Тэрэ халаан бүриингөө даабари ходо 180—190 процент дүүргэжэ, табан хоног бүхэндэ улаан түгхан абадаг байба. Ажахы соогоо эгээл үнинэй трактористнарай нэгэн «Республикын габьяата механизатор» нэрэ зэргэтэй Гармажап Ачитуева түрүү нүхэрһөө багахан гээгдээ. Залуу механизатор Юрий Ковалевский «К-700» түхэлэй трактораар 300 гектар үрэһэ тариха газар, эртын паар хахалһан байна.

Хабарай тарилгын хүдэлмэри эршэтэй һайнаар ябуулхынгаа хажуугаар колхоз таряалангаа үргэдхэхэ зорилготойгоор шэнэ газар хахална. Сүлөө газарай багашье һаань, түсэбөөр хараалагдаһан 350 гектар шэнэ газар заабол эдүүрилхэ гэжэ оролдоно. Жэшээнь, Үдэнгэдэ бэрхэ тракторист Зоригто Цыбденов түрүүтэй хэдэн механизаторнууд шэнэ газар түлэг хахалжа байна.

Н. НАМСАРАЕВ.

ҺҮҮЛШЫН ГЕКТАРНУУД

Түнхэнэй аймагай «Маяк» колхоз 3169 гектарта таряа таридаг юм. Механизаторнуудай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ Гужэрэй отделениинхид эрхимлэжэ ябана. Эндэ дүй дуршэлтэй механизаторнууд Владимир Ревякин, Виктор Пятницкий гэгшэд халаан бүриингөө даабари саг үргэлжэ 150 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тракторист Петр Андренов; һүүлшын гектарта таряан таригдажа байна.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ТОДОРХОЙЛХЫ ЖЭЛЭЙ габшагай алхамууд

БОЛЗОРҺОО УРИД

Түсэбтэ табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлэй зургаа һарын туршада Дэрээнэй совхоз гүрэндэ 2.520 центнер һү худалдаха түсэбтэй байһан. Ажахын һаалишан бүхэн урдаа табиһан зорилгоёо болзорһоо урид дүүргэхын тула жэлэй эхинһээ хойшо габшагай бэрхээр ажаллажа гараба. Тус ажахы хахад жэлэйнгээ түсэб энэ һарын 10-наар дүүргэһэн тухайгаа мэдүүлһэн юм. Майн 20-ной байдалаар һаалинад бэлэдхэлэй пунктда 2.729 центнер һү оруулба.

Хахад жэлэй түсэбэй дүүргэлтэдэ өөһэдынгөө хубитые ехээр оруулһан һаалишад эндэ олон. Аллын һүнэй фермэ майн 20-ной байдалаар гүрэндэ һү тушааха түсэбөө 139 процент дүүргэжэ, бэшэ коллективүүд сооһоо эрхимлээ. Тус фермые В. С. Цыбиков даана. Б. Э. Аюшеевэй даадаг Уланхаанай фермэ хараалһан даабаряа мүн лэ һара хахадаар уридшалжа, түсэбөө 106 процент дүүргэжэ шадаба. Ажахын түрүү һаалишан Евдокия Жамьяновна Дармаева дүрбэн һара хорин хоногой туршада харууһалжа байһан үнеэн бүриһөө 1.302 килограмм һү һаажа, хамта хүдэлдэг нүхэд сооһоо түрүүлбэ. Ингэжэ түрүү һаалишан һү һааха хахад жэлэйнгээ түсэб дүүргээ. Евдокия Жамьяновна һү һааха табан жэлэйнгээ түсэб гурбан жэл 4 һара соо амжалтатайгаар дүүргэһэн түрүүшүүлэй нэгэн. Табан жэлэйнгээ түсэб болзорһоо урид дүүргэһэн Евдокия Жамьяновна Дармаевагай хүндэлэлдэ аймагай центртэ ажалай алдар солын туг үргэгдөө.

Аллын фермын түрүү һаалишад Раиса Эрхитуевна Ринчиновна, Евдокия Ринчиновна Бадмаева, Самацырен Цынгеевна Будаева гэгшэд энэ хугасаада үнеэн бүриһөө 997—815 килограмм һү һаагаа. Гааргын фермын түрүү һаалишадай нэгэн Самажаб Чимитовна Ачитуева коллектив соогоо түрүүлжэ гараа.

Дэрээнэй совхоз үлэгшэ үедэ түсэбһөө гадуур үшөө 1.000 центнер һү худалдаха зорилго урдаа табяад, мүнөө үедэ хараалһанаа амжалтатайгаар дүүргэхын тула һаалишад оролдожо байнхай.

Б. АЧИТУЕВ.

Хурамхаанай аймаг.

ШЭНЭ ТАСС ҺОНИН

А. А. ГРОМЫКО ДАМАСКДА ЕРЭБЭ

ДАМАСК. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко Сириин Араб Республикын хүтэлбэриин уряалаар майн 27-до эндэ ерэбэ.

«Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалые гуримшуулха асуудалнуудаар Президент Асадтай ба Сириин бусад хүтэлбэрилэгшэдтэй һанамжануудаа хэлсэжэ үргэлжэлүүлхын тулада бидэ үшөө дахин Дамаскда ерэбэбди, — гэжэ А. А. Громыко мэдүүлбэ. — Дүтын Зүүн зүгтэ амгалан байдал һэргээхэ, бата бэхи аюлгүй байдал хангаха шухала гэжэ Советскэ Союзай Сиридэл адли тоолодог байһыень дабтаһанай үлүү гээд һанагдана. 1967 ондо, мүн хойшодоошье Израилиин булимтаран эзэмдэһэн Араб газар нютагуудые бүрин сүлөөлһэнэй, Палестинын араб арадай үндэһэн эрхэнүүдые хангаһанай ашаар Дүтын Зүүн зүгтэ амгалан байдал һэргээгдэхэ байна. Энэ талаар Советскэ Союз, Сири нэгэн адли һанал бодолтой юм.

Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалые гуримшуулха үндэһэн шухала асуудалнуудаар ниитэ нэгэн һанал бодолтой байхын тула Сириин хүтэлбэрилэгшэдтэй таһалгаряагүй харилсаа холбоо тогтоонобди. Сириин ханинартаяа хэһэн хэрэлдөөнүүднай энэ удаадашье аша үрэ ехэтэй байха гээд этигэн найданабди.

Үзэсхэлэн һайхан Дамаск хотын хүн зондо, Сириин бүхы арадта амгалан тайбанаар ажаһуухыень, һалбаран хүгжэхыень хүсэхые зүбшөөгыт».

Араб Социалис дэбжэлтэ гэдэг партиин хүтэлбэриин гэшүүн, экономическа асуудалнуудаар Премьер-Министрэй орлогшо Мухаммед Хайдар, СССР-һээ САР-та байдаг элшэн сайд Н. А. Мухитдинов, социалис оронуудһаа Дамаскда байдаг элшэн сайдууд Дамаскын аэропорт дээрэ А. А. Громыкые угтаба.

ХАНИ ЁҺОНОЙ АЛБАНАЙ ХЭРЭГЭЭР

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй обороной министр, Советскэ Союзай Маршал А. А. Гречко Алжирай Арадай Демократическа Республикын Революционно Совеьэй Түрүүлэгшэ, Министрнүүдэй Совеьэй Түрүүлэгшэ, обороной министр Х. Бумедьенэй уряалаар Алжир ошохоёо майн 27-до мордоо. Тэрэ хани ёһоной албанай хэрэгээр АНДР-тэ ошобо.

Граждан авиациин министр Б. П. Бугаев, СССР-эй обороной министрэй нэгэдэхи орлогшонор Советскэ Союзай Маршал И. И. Якубовский, армиин генерал В. Г. Куликов, Совет Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Флодой Главна политическэ управлениин начальник, армиин генерал А. А. Епишев, СССР-эй обороной министрэй нэгэдэхи орлогшо армиин генерал С. Л. Соколов, СССР-эй обороной министрэй орлогшонор Внуковска аэродром дээрэ А. А. Гречкые үдэшэбэ.

(ТАСС).

СКЮ-гэй X СЪЕЗД НЭЭГДЭБЭ

БЕЛГРАД. ТАСС). Югославиин Коммунистнуудай Союзай X съезд майн 27-до эндэ нээгдэбэ. СКЮ-гэй 1 миллионһоо үлүү гэшүүдые түлөөлһэн съездын делегадууд үнгэрһэн табан жэлэй турша соо Коммунистнуудай Союзай, тэрэнэй хүтэлбэрилхы зургаануудай хэһэн хүдэлмэри тухай тоосоое, саашадаа бэелүүлхэ зорилгонуудые зүбшэн хэлсээд, СКЮ-гэй Уставта хубилалтануудые, нэмэлтэнүүдые оруулха. Коммунистнуудай Союзай хүтэлбэрилхы шэнэ зургаануудые һунгаха байна.

Гадаадын Коммунис, хүдэлмэришэнэй, социалис партинуудай, арадай сүлөөлэлгын ба түрүү үзэлтэй бусад хүдэлөөнүүдэй олон тоото делегацинууд съездэ хабаадана. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь А. П. Кириленко КПСС-эй делегацие толгойлно.

Веногуудые табиба

БЕЛГРАД. (ТАСС). СКЮ-гэй X съездэ хабаадажа байһан КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь А. П. Кириленко түрүүтэй КПСС-эй делегаци Белградые сүлөөлхын түлөө байлдаануудта баатарай үхэлөөр унаһан совет ба югослав сэрэгшэдэй хүүртэ ошожо, венок табиба.

Белград шадархи Авал гэжэ хада дээрэ гэнтын аюулда орожо, хосорон һалаһан совет сэрэгэй начальнигуудта бодхоогдоһон хүшөөгэй дэргэдэ мүн лэ венок табиһан байна.

СКЮ-гэй Президиумэй гэшүүн Ц. Миятович ба бусад тусхай тушаалтад Совет делегацие үдэшөө.

Афганистанай Республикын гүрэнэй толгойлогшо, Премьер-Министр М. Дауд СССР-тэ ерэхэ болобо

Афганистанай Республикын гүрэнэй толгойлогшо, Премьер-Министр Мухаммед Дауд СССР-эй Верховно Совеьэй Президиумэй ба Совет правительствын уряалаар байгша оной июнь һарын эхеэр хани ёһоной албанай хэрэгээр Советскэ Союзда ерэхэ болобо.

(ТАСС).

СССР-эй Верховно Совеьэй делегаци США-да

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Албанай хэрэгээр Холбоото Штадуудта ошоод байһан СССР-эй Верховно Совеьэй Национальностьнуудай Совеьэй гадаадын хэрэгүүдые даадаг комиссиин түрүүлэгшэ, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономарев түрүүтэй СССР-эй Верховно Совеьэй делегаци США-гай баруун эрьенүүдтэхи нютагуудта хүрэжэ, танилсан харамсаараа, Нью-Йоркдо ерэбэ.

Губернаторнуудай уряалаар

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). УССР-эй Министрнүүдэй Совеьэй Түрүүлэгшэ А. П. Ляшко түрүүтэй республикануудай, хизаарнуудай ба областьнуудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй Совет делегаци Губернаторнуудай национальна конференциин уряалаар эндэ ерэбэ. Тус делегаци орон соогуурнь ябажа хараха, Америкын нютагай засагай зургаануудай ажал ябуулгын асуудалнуудаар, штадуудай экономическа ба захиргаанай асуудалнуудаар штадуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй һанамжануудаа хэлсэхэ байна.

«Космос-656» ниидхүүлэгдэбэ

Газарые тойрон дабшадаг «Космос-656» гэжэ ээлжээтэ хэмэл одон 1974 оной майн 27-до Советскэ Союзһаа табигдаба.

Хэмэл одон дээрэ тодхогдон табигдаһан аппаратура гэмгүй һайнаар хүдэлнэ. Абтаһан мэдээсэлнүүд залач жолоодолгын, тоолон тодорхойлолгын түбтэ шэнжэлэгдэжэ байна.

(ТАСС).

ДЭЭДЭ ГАРАЙ МЭРГЭЖЭЛТЭН

Арадай кандидадууд

«Дружба» колхозой Жалгаан гэжэ заха үзүүргүй ехэ полиин төгэндэ жалгатаһан газарта һуурижаһан полевой стан. Эндэ таряашад, механизаторнуудай хэрэгтэй бүхы юумэн түгэс бии. Улаан булан, хамтын байра, столово, бани гэхэ мэтэнүүд булта байна.

Үдын эдеэлгэн боложо байба. Очир Аюшеевэй агрегадые һурахадамнай, нэлэнхы хара поли тээшэ зааба. Полиин дундуур зурыһан харгыһаар машинамнай дабшана. Тэрэ поли дээрэ хуудамшаг, һалхитай. О. Б. Аюшеевэй агрегат хүтэлэй саатуур ороод, нэгэ хэһэг харагдахаяа болишобо.

— Наашаа гараха даа, — гээд отделениие эрхилэгшэ Очир Ленхожиев миһэрбэ. — Ехэ поли ха юм даа.

Нэгэшье модон, бургааһан гү, али һөөг гэжэ эндэ үгы. 4.200 гектар поли нэлэнхы хара далай мэтэ нэмжынэ. Энэ полиин хахадынь тус отделенидэ ородог. 2.120 гектартань шэниисэ таригданхай. Маанадай ябахада, һүүлшын гектарнууд таригдажа байба.

Хөөрэлдэһөөр байтарнай, гүбээгэй саанаһаа Аюшеевэй агрегат гаража ерэбэ. Энэ үедэ эдеэн асарагданхай, хүлеэжэ байна. Жаахан улаан тугханиие хиисхүүлһэн агрегат дүтэлжэ ерэбэ. Шорой тооһондо харлашаһан нюурһтайнууд Очир Бадмаевич, сеяльщигүүд Георгий Сизых, Владимир Убугунов гэгшэдтэй уулзабабди.

Тэдэнэр ашаанай машинын эбэртэ дүхэриглөөд, хоол барижа оробод. Удаань эдэнэртэй хэдэн үгэ андалдабабди. Бураздаа дээрэ агрегадыень зогсоогоод, хөөрэлдэхын аргагүй, сүлөөгүй саг.

— Совет гүрэнэй дээдын засаг түрэдэ түлөөлхөөр өөһэдынгөө дундаһаа нютагайнгаа хүбүүн — Очир Бадмаевич Аюшеевые дэбжүүлээт. Танай колхоздо механизаторнууд олон гэжэ мэдэнэбди. Ганса танай хоёрдохи отделенидэ 42 механизатор бии гэнэт. Тиимэһээ ямар онсо шэнжэтэй, ямар габьяатай хадань иимэ ехэ этигэл найдабари үзүүлээбта, — гэһэн асуудалтайгаа отделениие эрхилэгшэдэ, нүхэд механизаторнуудтань хандабабди.

О. Н. ЛЕНХОЖИЕВ: манай колхоздо болоһон һунгалтын урда тээхи суглаан дээрэ Совет гүрэнэй дээдын засаг түрэдэ түлөөлхөөр Очир Бадмаевич Аюшеевые дэбжүүлхэ тухайда би дурадхал оруулаа һэм.

Сугтаа үндыһэн, үе зомди. Би хоёр аха хүм. Тиигээшье һаа, хүл нюсэгөөр харайлдадаг бага балшар наһанһаа бэе бэеэ мэдэхэбди. Энэ хүнэй онсо шэнжэнь гэхэдэ, ажалдаа даамайгаар хандадаг хүн юм. Очирой ябаһан газарта бололгүй юумэн ушарна аа гү гэжэ һанаагаа зоболтогүй. Яб байса хэһэн байха. Тобшолон хэлэхэ болоо һаа, хэһэн хүдэлмэриинь хээ гоёл байха даа.

Техникэ мэдэхэ, техническэ эрдэмэй талаар энэмнай ехэ бэрхэ, дээдэ гарай мэргэжэлтэн гээшэ. Ямаршье муу техникэ даалгаа хадашни, тэрэнииешни яб байса заһаад лэ хүдэлжэ ябаха. Тэрэ мүртөө хүдөө ажахын ямаршье машинада һууха дүрбэн тэгшэ мэргэжэлтэй, нэгэдэхи классай механизатор гээшэ. Тиимэ хадаа ажалдаа ходо түрүү зэргэдэ ябадаг. Һүүлэй гурбан жэлэй ажалайнь үрэ дүнгүүдшье энээниие гэршэлжэ байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ 1.200 гектар (зөөлэн хахалалга) элдүүрилээ, 481 гектар таряа хуряагаа, 4.344 центнерые сохёо. Наймадахи табан жэлэй дүнгүүдээр Ленинэй орденоор шагнагдаа һэн. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар, ВЛКСМ-эй ЦК-гай «Алтан хоолос», «1973 оной социалис мүрысөөндэ илагша» гэһэн шангуудта хүртэһэн байна.

Ниитын ажалда мүн лэ эдэбхитэйгээр хабаададаг хүн. Партиин Бэшүүрэй райкомой, отделениингээ партийна организациин бюрогой гэшүүн юм. Мүн арадай хиналтын постын гэшүүн юм. Эдэ даалгабаринуудаа яһалашье һайнаар дүүргэдэг даа. Нэгэ жэшээ дурдая. Хоёр залуу механизаторнуудай гүйхэнөөр газар хахалжа ябахыень хараад, Очир Бадмаевич тэрэнииень дахин хахалуулаа һэн. Мүн нормоһоо багаар тарилгын хэгдэжэ байхыень шалгаад, ажаглалта хэһэн байна. Юумые бүрэг-бараг гүүлээд орхижо шададаггүй дээрэһээ өөртөөшье, хамта хүдэлдэг нүхэдтөөшье иимэ эрилтэтэйгээр хандана гэжэ ажаглагшаб.

Ажалай Улаан Тугай ордено механизатор

Владимир ЦЫДЫПОВ, Василий ВАСИЛЬЕВ:

— Очиртой сугтаа үдэһэн зомди, — гээд В. Цыдыпов хөөрэбэ. — Мүнөө хала хадхажа һууһабди. Бэрхэ ажалшан байхаһаа гадна, һайхан сэдьхэлтэй нүхэр шуу даа. Ямаршье машинада ябахадаа, бэе бэедээ туһалалсаагүйдэ аргагүй юм. Бодоод үзээбди. Холын харгыда эбдэршэһэн машинаа һахижа һууһан жолоошонтой золгобол, нүгөөдэ жолоошонь заатагүй туһалдаг шуу. Иимэ бэшэгдээгүй ёһо заншал шофёрнуудай дунда бии. Бидэнэршье тиимэ байха ёһотойбди. Теэд булта энэ гурим ёһо сахидаг гэхын аргагүй. Зүгөөр, туһалыш гэжэ манай Очирто хэдыдэшье ерээ хадашни, арсахагүй, заатагүй туһалха, заажа үгэхэ, тиигээдшье мэдэхэ, шадахагүй юумэниинь тэжэ үгы шахуу. Ямар олон хүниие, илангаяа залуушуулые техникын оншодо һургаа гээшэб! Залуу механизатор Владимир Бухольцевые Очир дааж абанхай, мүнөө сугтаа хүдэлжэ ябана. Гоша Сафоновые һургаа һэн. Мүнөө энэ хүбүүн хүсэтэ К-700 гэжэ тракторта һууххаар бэлдэгдээд байна. Колхознай һаядаа энэ трактор абахаар хүлеэнэ.

— Найман жэлдэ хамта нэгэ тракторта хүдэлөөбди. Һайхан абари зантай, хүндэ туһалхал гэжэ ябадаг эрхим нүхэр юм, — гэжэ Василий Васильев буряад нүхэрөө магтажа хөөрэбэ.

Очир Бадмаевичта туһалуулһан, дүнгүүлһэн зон олон, булта һайн һайханаар дурдажа байнад. Энэ хүниие харуулхын тулада гэр бүлынхидтэйнь танилсаха хэрэгтэй байба.

***

Тон юрын ажалша буряад айлайхи. Үнэр баян. Бишыхан Сашаһаа эхилээд, зургаадахи класста һурадаг Бутидма хүрэтэрөө һубариһан зургаан үхибүүд. Энэ бүлын аха захань — хүгшэн эжынь далан табаяа дабажа ябана. Анханда сэбэр шарайтай һамган ябаһан ха гэжэ таажа ядахаар бэшэ. Теэд саг өөрынхиеэ абадаг ха юм даа. Нюурынь уршалаагаар хээтэһэн, нэрүүшэг болонтоһон, хурганууднынь мужын татаһан — ажал ехээр хэһэнэй тэмдэг. Рушаад, душөөд онуудташье. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай жэлнүүдтэ колхозой бүхы ажал хүдэлмэриие иимэ зон— эхэнэрнүүд хэжэ гараһан гэжэ мэдэнэбди.

Буряад янзаараа даруугаар Цырен хүгшэн хөөрэнэ. Бага ашаяа тэбэринхэй.

— Һара табан хоногтойхон нялха үхибүүнэй эхын наһа барахадань, абажа үргэһэн хүм даа, — гээд хөөрөөгөө үргэлжэлүүлбэ. — Дайнай үедэ жаахан үхибүүтэй һамганай байдал ямар байлтайб гээд бодоод үзэе. Тэрэнээ хүршэнэртөө орхёод, ажалда ябаха. Хүлдэ ороходонь, дахуулаа, колхозойнгоо ажалда гараха. Бүхы гэртэхи, газаахияа өөрөө хэхэ. Дайнай хойто тээхи жэлнүүдтэшье хүнгэн болоо гэхэ гүбди? Баһал бэрхэшээлтэй саг байгаа ха юм даа. Тарянай полиин углуу сабшадаг байгаа. Саахарай свёкло ургуулха ажалда ябалсадаг һэн. Айхабтар ажал ехэтэй ургамал гэжэ энээниие хүн тухайлна бээзэ.

Ингэжэл Аюшын Цырен Бадма ахатаяа, эсэгэтэеэ хамта Очир хүбүүхэниие борьбо дээрэнь бодхоолсоһон юм. Ганса үри зоргоороо үндыгөө һааб даа.

Очиртоной үхибүүд, хүршэ һуудаг Владимир Цыдыповтэнэй хүүгэд хашаа соо табяатай «Беларусь» тракторай хажуугаар юу хээ шэншэлнэ, тос-тос тоншоно, кабина соонь ороодшье туршана. Һалхинай хүдэлхэдэ, гэртээ орогты, — гэжэ һүгшэн эжынгээ ооглоходо, дууланашьегүй ха. Тэдээнтэй сугтаа гүйлдэжэ ябаһан гурбатай Баир ашаяа харахадаа:

— Эсэгэнь эгээл иимэ юм һэн даа. Харагты, тэрэ томо гэгшын алха бариад гүйжэ ябана. Иимэ жаахан аад, юумэндэ дүйтэйхэн гээшэнь, — гэжэ магтаад, саашань хөөрэбэ. — Теэд яахаб, мэдээ орохоһоо хойшо үхибүүд машинаар наададаг шуу. Сагынь тиимэ ха юм.

Машина, техникэдэ эльгэтэй байһандаа механизаторай мэргэжэлые шэлээ гэжэ Очир Бадмаевич тухай хэлэбэл, эндүү болохогүй ёһотой. Гадна, бишыханшье ябахадаа, машина, техникын эди шэдидэ сэдьхэлээ абтаһан байжа болос. Яагаашье хадаа ямар нэгэн ажалда тусгаар абьяастайгаар дурлаха гэжэ байдаг ха даа гэжэ ажаглахаар агша.

— Аха зониие, ехэнхидээ Гылык Доржиевые даха дахаһаар 12-тойдоо хүбүүмни прицепщигээр хүдэлжэ эхилээ һэн, — гэжэ эхэнь саашань үргэлжэлүүлнэ. — Трактористаньшье дахуулха дуратай ха. Нэгэтэ хүбүүм гэртээ ерэһэн байба. Трактористань Очирой хойноһоо ерээд, хоюулаа ошоол бэлэй. Һүүлдэнь ерэхэдээ: «Тракторнай эбдэрээд байгаал даа, хамһажа ябуулаабди»,— гэжэ хэлээ һэн. «Бээлэйн шэнээн хүбүүн ерээд, шүрэбүүдые мушхаад, носоод, трактораа ябуулаа. Тэрэ трактористыень МТС-эй ноёд зэмэлээ», — гэжэ ондоо хүн һүүлдэнь намда дамжуулаа һэн даа, — гээд эхэнь миһэрнэ. — Элхиин училищида ошохом гэжэ гаһа жүдхөөд, ошожо һураад лэ, энэ ябажа байнхайл даа. Харахадам, ямаршье машинада ябадаг хүн Очирто ерээд, заһалсажа үгыш гэжэ гуйдаг, үгыншье һаа, зүбшэл һурадаг, зүбшэдэг хэбэртэй агша. Бэрхэл хадань тиигэдэг юм гээбы даа.

Маанадай хөөрэлдэһөөр байтаршье хоёр хүбүүд мотоциклаа эбдээд, ерэнэд һэн.

— Гансаһаа газар дүүрэхэ гэдэг, би зургаан ашанарые тэбэрилсэжэ һууһаб, — гэжэ эхэнь баярлана. — Ингээд лэ зоной буянгаар ябана гээшэлди даа, — гэжэ энэ хүгшэнэй сэсэн тобшолол хэхэдэнь, маша зүб даа гэжэ зосоогоо бодожо һуугаа һэмди.

Нүхэдтэйнь хөөрэлдэхэдэ, техническэ мэргэжэл олгодог училищида абадаг эрдэмһээ һураггүй ехэ юумэ мэдэхэ хүн гэжэ Очир Бадмаевичые ойлгобобди. Ухаалан зохёохо, юумэ тааруулхадаа бэрхэ. Жэшээнь, СК-3 гэжэ таряанай комбайные зелёнко хуряахаар болгожо тааруулаа, тракторай тэргэ ехэ болгожо заһаа гэхэдэнь, гайхахаар бэшэ. Колхоз һайн мастерскойтой, машина, техникээ яһала һайнаар хадагалжа байдаг, техникэ хүндэлдэг нютаг гэжэ тэмдэглэхэ ёһотойбди. Бэшэ бэшэ ажахынуудтал адли техникээр баян байна. Гансахан трактор агтынь тоо 82 юм.

«Дружба» колхоз аймаг соогоо томо ажахынуудай нэгэн юм. Гансахан орооһото ургамалынь 9.400 гектарта таригданхай. Нүхэр Аюшеевэй ажалладаг хоёрдохи отделениинь орооһо таряа ехээр ургуулдаг ехэ цехэйнь нэгэн болоно.

Олон үндэһэ яһатанһаа бүридэһэн энэ колхозой үйлэдбэри улам бэхижүүлхэ, арьбадхаха, баяжуулха зон эдэнэр, оньһон техникэ шудалһан механизаторнууд болоно. Эдэнэр лэ хүдөө ажахын үйлэдбэриие индустриин замда оруулжа байһан зон гээшэ гээд Очир Бадмаевичтай, нүхэдтэйнь хөөрэлдэжэ байхадаа бодожо һуугдаа һэн.

Дээдын засаг түрэдэ кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн механизатор О. Б. Аюшеев эндэ һаяхан һунгуулиин комиссиин бүридхэлдэ абтаад, мүнөө һунгагшадтаа уулзажа эхилэнхэй.

Д. ЖУГДУРОВА.

Бэшүүрэй аймагай «Дружба» колхоз.

ҺУНГАЛТЫЕ УГТУУЛАН

БЭЛДЭЛГЭ ТҮЛЭГ ДУНДАА

Хориин аймагай ажалшад, бүхы совет арадтал адляар, Совет Социалис Республиканууудай Союзай бүхы һунгагшадта КПСС-эй ЦК-гай, ВЦСПС-эй хандаһан Хандалгануудые урма баяртайгаар угтаба. Эдэ хандалгануудта харюу болгон, «Һунгалтын үдэрые ажалай амжалтануудаар угтая» гэжэ хүдэлмэрилэд ба таряашад мэдүүлнэ. Мүнөө 524-дэхи һунгуулиин округто СССР-эй Верховно Соведэй депутатда кандидат Яруунын совхозой һаалишан Мыдыгма Жигжитовна Батомункуева һунгагшадтайгаа уулзажа үргэлжэлһөөр.

Партиин райкомой үүсхэлээр агитаторнуудай болон партийна организацинуудай секретарьнарай хэдэ хэдэн семинар үнгэргэгдөө. Жэшээлхэдэ, агитколлективүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй, партийна эхин организацинуудай секретарьнарай семинар үнгэргэһэн байнабди. Тиихэдэ аймагай түбэй агитаторнуудые суглуулжа, һунгуулида бэлдэлгэ тушаа ямар хэмжээ ябуулганууудай бэелүүлэгдэжэ байһые элирүүлээ һэмди.

Һаяхан партиин райкомой бюро дээрэ «СССР-эй Верховно Соведтэ болохо һунгалтада бэлдэхэ талаар Үдын совхозой парткомой ябуулһан хүдэлмэри тухай» асуудал зүбшэн хэлсэгдэлөө, зохихо тогтоол баталан абтаһан байна.

Ойрын үдэрнүүдтэ КПСС-эй райком совхозуудай, леспромхозуудай парткомуудай секретарьнарай семинар үнгэргэжэ, һунгалтада бэлдэлгэ, зорилгонуюуд тухай хөөрэлдэхэбди. Тиихэдэ «Ажалшадай һуудаг газарта аймагай түбэй партийна эхин организацинуудай ябуулдаг ниитэ политическэ хүдэлмэри тухай» гэһэн асуудал мүн лэ райкомой бюро дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ байна.

Аймагаймнай 24 агитпункт үүдэеэ сэлиһээр үнихэн болобо. СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтада бэлдэлгэ хаа хаанагүй түлэг дундаа ябажа байнхай.

Д. АРСАЛАНОВ,
КПСС-эй Хориин райкомой таһагые даагша.

ХОЛЫН МАЛШАДТА

Хабарай хүйтэн үдэрнүүдэй үнгэржэ, газар дэлхэйн хүхэ ногоогоор хушагдажа эхилхэдэ, Ахын аймагай малшад адуу малаа хада уулануудай саана туужа гарадаг. Мүнөө аймагай ажахынуудай ехэнхи мал холын бэлшээридэ гаранхай.

Холын бэлшээридэ адуу малнуудые абажа гараһан ажалшадай ажаһуудалай эрилтые гүйсэд хангахын тула партиин райком, аймагай Соведэй гүйсэдком анхаралаа ходо табижа байдаг.

КПСС-эй райком агитаторнуудай семинар һаяхан үнгэргөөд, тэдэниие холын бэлшээридэ ажаллажа байһан малшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулхые эльгээбэ. Агитаторнууд малшадай дунда июниин 16-да болохоёо байгаа СССР-эй Верховно Соведэй һунгалта, Совет Социалис Республиканууудай Союзай һунгагшадта, эрхэтэдтэ КПСС-эй ЦК-гай хандаһан Хандалга тухай хөөрэлдөө үнгэргэхэ, элидхэл хэхэ юм.

Партиин Центральна Комитедэй хандаһан Хандалгатай танилсажа байһан малшад тэрэниие ехээр һайшаана, шэнэ уялгануудые абана. «Коммунизм» колхозой малшан, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Жамсо Унжуев зунай бэлшээриин үедэ адуулжа байһан малайнгаа толгой бүриин шэгнүүр сүүдхэдэ 800—1.000 граммаар нэмээхэб гэһэн уялга абаа. Тиимэ уялгануудые тус колхозой малшан Фёдор Габанов, «50 лет Октября» колхозой малшан Даба-Цырен Путункеев, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой малшад Спиридон Бамбагаев, Андрей Жамбалов, Валерий Дабаев, Николай Жалсанов болон бусад абаба.

Д. ОШОРОВ,
Ахын аймагай Соведэй гүйсэдкомой секретарь.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ГОЛ ШЭГЛЭЛЫНЬ— ГАБШАГАЙ АЖАЛ

«Бурсельхозмонтаж» трестын Хориин нүүдэл оньһожоруулагдамал колонно (ПМК) 1972 ондо эмхидхэгдээ һэн. Энэ коллектив Хэжэнгын, Яруунын, Хориин аймагуудта һайжаруулагдаһан бэлшээри, малай байрануудые, орооһоной тоогуудые хабсарган бариха гол зорилготой байгаа.

ПМК-гай бии болоһонһоо хойшо партийна организацинь дэлисэ ехэтэйгээр хүдэлмэриеэ эрхилнэ. Тиихэдээ хүдэлмэришэдые габшагай ажалда зоригжуулха талаар горитой хүдэлмэри ябуулжа, бага бэшэ амжалтанууды түйлаа.

Жэшээлхэдэ, 1972 ондо хабсаргагшад түсэбһөө гадуур дүрбэ мянган түхэригэй, 1973 ондо дала мянган түхэригэй барилга хэһэн байна. Тиигэжэ 1973 оной дүрбэдэхи кварталай дүнгөөр Хориин ПМК «Бурсельхозмонтаж» трестын предприятинуудай дунда хоёрдохи һуури эзэлээ һэн.

Юһэдэхи табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлдэ энэ коллектив дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялганууудые абаад, тэдэнээ нэрэтэй түрэтэйгээр дүүргэхын тулада тэмсэнэ. Энэ жэлэй түсэб декабриин хори болотор дүүргэгдэхэ ёһотой. Түсэбһөө гадуур 50 мянган түхэригэй барилга хэхэ, ажалай бүтээсые түсэбһөө гадуур хоёр процентээр дээшэлүүлхэ, 3 мянган түхэригэй материалнуудые алмаха зорилго Хориин ПМК-гай коллектив урдаа табинхай.

Тиихэдээ энэ коллектив абаһан уялгануудаа яһала урагшатайгаар дүүргэжэ ябана. Барилга, хабсаралгын хүдэлмэри хэхэ 1974 оной нэгэдэхи кварталай түсэб 104.1 процент дүүргэгдээ. Хэгдэһэн ажалай өөрынь үнэ сэн түсэбөөр хараалагдаһан 9,3 процентын орондо 12 процентээр бага болгогдоо. 5700 түхэригэй элдэб материал алмагдаа. Энэ амжалтада партийна организациин оруулһан ехэхэн хубита бии. Ябуулагдажа байһан хүдэлмэри тухайгаа хөөрэхэдөө, партбюрогой секретарь Н. Д. Дымбрылова иигэжэ хэлээ һэн.

— Хүдэлмэришэдэй дунда ойлгууламжын хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулдаг гээшэбди. Коллективэй урда табигдажа байһан зорилгонуудые тоб гэмэ эли болгон харуулха гээшэ тон шухала ха юм. Зорилгынгоо гол байхада, хүдэлмэришэд журамтайгаар, үнэн зүрхэнэй хүсэл, эрмэлзэлтэйгээр ажаллаха байна. Энэ талаар партиин хамтын суглаануудай үүргэ ехэ. Эндэ ажалдамнай дайралдаһан дутуу дундануд элирэн гаража, тэдэниие усадхаха талаар хамтын хэмжээ ябуулганууд хараалагдана. Тиигээд саг соогоо бэелүүлэгдэһэн, болиһыень коммунист бүхэн шалгана. Өөһэдөө, булгадаа абаһан хойноо, бүгэдээ харюусаха болоно гээшэ. Тиимэһээ дутуу дундаяа усадхаха ёһотой хүн даалгагдаһан хэрэгтээ харюусалгатайгаар хандаха ха юм. Мүн тоб гэмээр болзорыень заажа шухала. Жэшээлхэдэ, ПМК-гаймнай Яруунын участок һайжаруулагдамал бэлшээринүүдые энэ аймагай «Коммунизм», «Дружба» колхозуудта бариха даабаритай. Теэд газар гэдэжэ, дулаан болошоһон хойно тон хэрэгтэй элдэб түхеэрэлгэнүүд дутаһан байшаба. Тиимэһээ һая болоһон суглаан дээрэ коммунистнууд майн 15 болотор хэрэгтэй юумээрнь энэ участогые хүсэд хангаха ёһотой гэжэ хэлсээд, энэ хэрэгые главна инженер, КПСС-эй гэшүүндэ кандидат В. Шурыгинда даалгаа.

Мүн һара, квартал... лэй эхиндэ участок, ... да бүхэндэ хэхэ а... түсэб тоб гэмээр ду... шухала. Тиихэдээ ху... ришэдэй дунда энэ ... ойлгууламжын хүд... дэлисэ ехэтэйгээр ... гол зорилго гарана.

Жэшээлхэдэ, ... ажалай өөрынь үнэ сэ... болгохо тухай» дэл... хөөрэлдөө хэбэл һайн. ... баримта ажалай жэжэ... түрүүн харахада ан... бэшэ юумэнһээ ду... ха юм. Хүдэлмэришэ... ниие һайн ойлгожо ... холо бодолтойгоор, а... тайгаар ажаллаха жэ...

Социалис мүрысөө... ха шанарай хэды ... ехэ байһые хүн бүхэн ... дог. Тиигэбэшье энэ ... ябуулагдаха хүдэл... заха гэжэ байхагүй. ... ПМК-гай партийна ор... ци нэн түрүүн со... уялга абаха талаар ... ажал ябуулга бэелү...

Участок, бригада ... социалис уялгаяа аб... арга боломжоёо хү... далаа хүсэд һайна... рүүлнэ. Жэшээлхэдэ, ... риин участогай со... уялганууд соо иигэ... шээтэй байдаг: жэл... түсэб декабриин 20 б... дүүргэхэ. Бодхоожо ... барилгануудаа ... «эрхим» гэһэн сэ... тэйгээр тушааха, 800 ... ригэй материал алма...

— Эдэ уялгануудыень наринаар бодожо үзэ... таһан гэжэ бата эти... Арга боломжонуудай... жээндэ тааранги, — Н. Д. Дымбрылова ... хэлээ һэн. Энэнь зү... Юуб гэхэдэ, нүхэр Ды... лова экономист мэрг... тэй хүн ха юм.

Социалис мүрысөө... рим зохёохо хэрэгт... тийна организаци эдэ... гээр хабаадалсадаг. Т... дэ участок, бригада ... дэ ажалай усал ... хамгаалха, ажалай ... ниитын журам сахиха... лан зохёохо, урлан ... жүулха хэрэгэй хэр... ябуулагдадаг байһые ... шалан хараха гэжэ ... соонь сэхэ заагдадаг.

Энэ гурим бригада... участогуудта эльгэ... хүдэлмэришэн бүхэн ... садаг, үйлэдбэриин ... нууд дээрэ хэлсэгдэдэ...

Дүн гаргахадаа ко... бүхэнэй ажал, ниитын ... дэлмэриие наринаар ... харадаг байна. Тиигэ... хөөрөө илаха ёһотой ... тив түрүү һуурида ... гээшэ.

ПМК-гай политин... торнууд, агитаторнууд ... гай хоёр бүхэндэ по... дээсэл үнгэргэхэ ... коллективэйнгээ ажал ... тухай дэлгэрэнгы... рэдэг, социалис ма... нэй ябаса тухай худ... шэдтэ онсолон хэлэж... дэг.

Энэ талаар «Монта... гэжэ ханын һонин мү... ехэ удха шанартай. ... эндэ «Крокодил», ... в бок» мэтын ханын ... хэрэгтэй байгаа гэжэ ... лэлтэй. Юуб гэхэдэ, ... тажник» соо үйлэд... асуудалнууд үргэ... руулагдаха зуураа, эн... лективэй ажалда ... дутуу дундануд хүсэд... наар шүүмжэлэгдэнгүй... шэнэ ха юм.

Тобшолон хэлэхэдэ, ... риин ПМК-гай ко... тодорхойлхы жэлэй ... нуудые нэрэтэй түрэт... дүүргэхэл ёһотой. Юу... хэдэ, энэ коллективэй ... шэглэлынь — габшагай ажал ха юм.

Г. ХАГОЕ...

ПРОПАГАНДИСТНАР АЯНШАЛГАДА ГАРАБА

Политическэ, экономическа һуралсалай жэл дүүрэбэ. Түгэсхэлэй хэшээлнүүд үнгэргэгдэнхэй, дүнгүүд гаргагданхай. Һурагшадайшье, пропагандистнарайшье ажал харагдаба гээшэ.

Пропагандистнарай ехэ ажалые партийна комитедүүд тэмдэглэдэг, эрхимүүдыень урмашуулдаг байна. Партиин обкомой, райкомуудай Хүндэлэлэй грамотанууд, үнэтэ бэлэгүүд барюулагдадаг юм. Олон пропагандистнар багша Ленинэй ажабайдал, ажал ябуулгатай холбоотой түүхэтэ газарнуудаар аяншалгада эльгээгдээ бэлэй.

Эрхимэй эрхим пропагандистнар һүүлэй гурбан жэл удаагаар туристическэ аяншалгада эльгээгдэнэ. Республикын бүхы аймагуудһаа хорёод пропагандист Чехословаки, Венгрээр ябаха аяншалгада мүнөө мордобо. Прибайкалиин аймагай «Прибайкалец» колхозой түрүүлэгшэ А. А. Шатов, городой пищеторгын кадрнуудай таһагые даагша И. Т. Коровиков, Улаан-Үдын аймагай «Маяк» колхозой главна агроном И. В. Михалев, Яруунын аймагай «Победа» колхозой главна экономист И. Т. Цыренов, Бэшүүрэй аймагай Бага-Куналейн һургуулиин багша, «Победа» колхозой партийна комитедэй политическэ гэгээрэлэй кабинедые даагша В. М. Смирнов болон бусад эдэнэрэй дунда бии. Путевконь түлөөһэгүй. Эдэнэр хоёр гүрэнүүдээр 16 хоногто аяншалха юм.

Манай корр.

АМЖАЛТЫН ХАЖУУГААР ГЭЭГДЭЛ

Промышленностиин хүдэлмэриин дүрбэ һарын зарим дүн тухай

Республикын промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлэй түсэбые хэтүүлэн дүүргэхэ, тиигэжэ табан жэлэй даабариие үлүүлхэ үндэһэ һуури байгуулха зорилго урдаа табиһан байна. Түрүү коллективүүд арга боломжоёо тодорхойлжо, угтамжын түсэбүүдые баталан абанхай.

Үнгэрһэн дүрбэ һарын үрэ дүн юу элирүүлэн харуулнаб гэхэдэ, промышленностиимнай хүдэлмэрилэгшэд урдахи зорилгоёо бодото дээрэнь бэелүүлхэ гэжэ бага бэшэ оролдолго гаргажа байна. Промышленна продукци худалдаха түсэб бүхы дээрээ 102 процент дүүргэгдээ. Тиихэдэ союзна мэдэлэй предприятинуд түсэбөө 10[illegible] процент, нютагай мэдэлэй завод, фабриканууд хамта дээрээ түсэбөө 103 процентдэ хүргэһэн байна.

Дүрбэ һарын түсэбһөө гадуур 9 шахуу миллион түхэригэй промышленна продукци худалдагдаа. Промышленна гол шухала иимэ продукци түсэбһөө гадуур бүтээгдээ гэбэл: 30 мянган түхэригэй приборнууд болон автоматизациин хэрэгсэлнүүд, 40 мянган тонно шулуу нүүрһэн малтагдаа, 43 мянган дүрбэлжэн метр сонхын шэл, 1, 5 мянган тонно цемент, 970 мянган плитэ шифер үйлэдбэрилэгдөө, 10 мянга гаран метр нарин сэмбэ нэхэгдээ, 458 тонно нооһон сэбэрлэн угаагдаа. 58 мянган кубометр модон шэрэгдээ. Мяхаар, загаһаар консервэ хэхэ, кондитерскэ зүйлнүүдые, макарон хэхэ, шаажан гүйлгэһэн амһарта, хубсаһа угаадаг машина бүтээхэ даабари үлүүлэн дүүргэгдэһэн байна.

Угтамжын түсэбүүдые баталан абаһан «Электромашина» заводой, Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын, Тимлюйн цементын, Тимлюйн асбоцементын зүйлнүүдэй, «Теплоприбор» заводуудай коллективүүд табан жэлэй үнгэрһэн гурбан жэлдэ түйлаһан амжалтаяа арьбадхажа байна. Эдэ, мүн бусад зарим коллективүүдэй бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоод, социалис уялгануудаа бодото дээрэнь бэелүүлхэ гэжэ оролдожо байһанай ашаар республикымнай промышленность түсэбһөө гадуур горитой ехэ продукци худалдаба.

«Электромашина» заводой коллектив энэ жэлдэ шэнэ амжалта түйлаха, угтамжынгаа түсэбые үлүүлэн дүүргэхэ хэһэн тэмсэлдээ горитой алхам урагшаа хэбэ. Хэрбээ продукци худалдаха түрүүшын кварталай түсэбые 105,2 процент дүүргэһэн байбал, дүрбэ һарын даабариие 106 процентдэ хүргэһэн байна. Түсэбһөө гадуур 250 мянга гаран түхэригэй продукци худалдагдаа. Нёдондоной түрүүшын кварталай хүдэлмэриин үрэ дүнгүүдтэй сасуулхада, электродвигательнүүдые бүтээлгэ 34,5 процентээр, хэрэглэлэй зүйлнүүдые бүтээлгэ 42,5 процентээр ургаһан, ажалай бүтээсэ 3,6 процентээр дээшэлһэн байна.

Хабсаргамал түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдэй Таловска завод, «Татарский ключ» карьероуправлени, Шэнэ-Бэрээнэй заһабариин механическа завод жэлэй эхинһээ хойшо тогтууритай һайнаар хүдэлнэ. Улаан-Үдын шэлэй заводой, Зэдын комбинадай, «Забайкаллес» комбинадай коллективүүд нёдондо жэлэй гээгдэлые усадхажа, түрүүшын кварталай, мүн дүрбэ һарын даабариие үлүүлэн дүүргээ.

«Забайкаллес» комбинадай модо бэлэдхэхэ, шэрэхэ даабаряа жэлэй эхинһээ хойшо ходо үлүүлэн дүүргэжэ байһаниинь һайшаалтай. Түсэбһөө гадуур 48,1 мянган кубометр модон арадай ажахыда эльгээгдэбэ ха юм. Баргажанай, Байгалай, Хандагатайн, Онёогой, Горхоной, Итанцын, Хориин леспромхозууд, Байгалай, Сэлэнгын модоной баазанууд түсэбөө холо үлүүлэн дүүргээ. Буряадай модо болбосоруулгын болон мебелиин, Онохойн модоной комбинадуудай коллективүүд түсэбөө, социалис уялгануудаа дүүргэжэ байна.

Мяханай промышленностиин үйлэдбэриин нэгэдэлэй, һүнэй промышленностиин үйлэдбэриин нэгэдэлэй, Байгалай загаһанай промышленностиин трест, республикымнай олонхи министерство, управлениүүдэй хүдэлмэриин дүрбэ һарын үрэ дүн мүн лэ муу бэшэ юм.

Гэбэшье түсэбөө дүүргэдэггүй предприятинуудай тоо үсөөрнэгүй гэжэ дүрбэ һарын үрэ дүн элирүүлнэ. Түрүүшын кварталай түсэбые дүүргээгүй предприятинуудай тоо 31, али 15 процент һаа, дүрбэ һарын түсэбые дүүргээгүй предприятинуудай тоо 22 процент болобо. Сэлэн-Дүүмын механическа завод, Улаан-Үдын, Ивалгын кондитерскэ фабриканууд, Хяагтын ээрэлгэ-нэхэлгын, Бабушкинска оёдолой фабриканууд гээгдэлдэ ороо. «Забайкаллес» комбинадай Ардасаанай, Хүрбын, Клюевскэ, Хандагайн леспромхозууд продукци худалдаха түсэбөө дүүргэжэ шадаагүй. «Бурятстройматериалы» нэгэдэлэй, үйлэдбэриин «Буржелезобетон» нэгэдэлэй гол предприяти, 3-дахи, 4-дэхи филиалнууд хэрэгтэй зэргын зүйлнүүдые үйлэдбэрилэн гаргаагүй. «Бурятцелинстрой» трестын үйлэдбэриин предприятинуудай комбинат урдынгаа дутагдал усадхажа шадаагүй байһаар.

Барилгын материалнуудые, хабсаргамал түмэр-бетон зүйлнүүдые үйлэдбэрилгын хэдэн предприятинуудай муугаар ажаллаһан шалтагаанһаа барилгын организацинууд шухала хэрэгтэй хиринпиисэ дутуу үйлэдбэрилөө.

Республикымнай промышленностиин хүдэлмэриин нэгэ горитой дутагдал юуб гэхэдэ, промышленна томо предприятинууд гол продукци үйлэдбэрилхэ, худалдаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэбэшье, хэрэглэлэй зүйлнүүдые олоор бүтээхэ, шанарыень һайжаруулха асуудалда анхарнагүй. Мүн хэрэглэлэй эд бараа бүтээдэг хэдэн предприяти муугаар ажаллана. Энэ ушарһаа арад зоной хэрэглэлэй эд бараа бүтээн гаргаха түсэб дүүргэгдээгүй. Мебель, трикотаж, гадар хубсаһа, арһан гутал гэхэ мэтэ худалдаа наймаанай организацинуудта түсэбөөр хараалагдаһанһаа дутуугаар тушаагдаа.

Байгша оной түсэбые дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ зорилго промышленностиин хүдэлмэришэдэй урда табигдана. Гүрэнэй түсэбые, социалис уялгануудаа дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ арга боломжо коллектив бүхэндэ бии. Гээгдэлдэ ороһон коллективүүд ажалайнгаа үрэ дүнгүүдые элирүүлхэ, тэдэнһээ зүб тобшолол хэхэ уялгатай.

Ошурковска һүнэй фермын коллектив дүрбэ ... туршада харууһалжа байһан үнеэн бүриһөө 1218 ... грамм һү һаажа, аймагай түрүү фермэнүүдэй ... байһанаа үшөө дахин гэршэлбэ. Тус фермын түрүү ... лишад Галина Андреевна Рыжакова, Галина Дми... на Овчинникова гэгшэд энэ хугасаада үнеэн бүри... 1617—1603 килограмм һү һаажа, хамта хүдэлдэг ... соогоо түрүүлбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Пригородный» совхозой һү... линин фермын коллектив. (Зүүн гарһаа) һаалишад А. ... Павлова, Л. А. Сметанина, Г. Д. Овчинникова, фе... даагша К. Я. Астраханцева, һаалишан П. Д. ... ло, кочегар А. Н. Бурков, һаалишан Л. П. Чебу... ахалагша малшан Н. Г. Овчинников, мал адуу... В. П. Нифонтов, һаалишан Г. А. Рыжакова.

Улаан-Үдын аймаг.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

АЖАЛШАД ЗҮБШЭНЭ, ДУРАДХАНА, ШҮҮМЖЭЛНЭ

МУЙСКА ТАЛЫЕ АШАГЛАХА ТУХАЙ

Байкало-Амурска түмэр харгын барилга XX зуун жэлэй тон томо барилгануудай нэгэн болоно. Тэрэнэй зарим хубинь манай республикын Баунтын, Хойто-Байгалай аймагуудай газар дээгүүр гараха юм. Тиимэһээ эдэ аймагуудай хүн зоной тоо һаядаа нилээд олошоро болоно. Ушар иимэһээ дурсагдаһан аймагуудта хүдөө ажахын үйлэдбэри хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ, ажалшадые һү, мяха, овощ болон бусад продуктнуудаар хангаха эрилтэ табигдаха байна.

Баунтын аймагай Муйска талада хүдөө ажахы хүгжөөхэ нилээд һайн арга боломжонууд бии гэжэ элирүүлэгдэнхэй. Эндэ хамтадаа 23,3 мянган гектар ашаглагдамаар газар бии юм. Тэрэнэй 1335 гектарынь пааш, 15 мянган гектар сабшалан, 7 мянган гектарынь бэлшээриин газар болоно. Тэндэхи ашаглаха боломжотой газар нилээд һайн үрэжэлтэй гэжэ тоологдоно. Энэ талада жэл соо дунда зэргээр дулаан 90—120 үдэр байдаг, жэлдээ 327 миллиметр шиг нойтон орадог байха юм. Эндэ ороохо тарлан (шэнииһэ, хара таряан, ешмээн, обёос), овощ (капуста, морхоой, үгэрсэ, помидор), хартаабха, силос дараха наран сэсэг, кукуруза гэхэ мэтэ ургадаг байна.

Эндэ ажаһуудаг хүн зон эртэ урда сагһаа хойшо газар тариалан, мал ажал эрхилдэг байһан юм. Урдань эндэ «Таежник» гэжэ колхоз байгаа. 1954 ондо тэрэ ажахы «Путь коммунизма» колхозтой нэгэдэжэ, Амалат голой тала руу зөөжэ ошоо һэн. Тэрэ гэһэнһээ хойшо эндэ хүдөө ажахын ниитын предприяти үгы болошоной.

Муйска талада ажаһуудаг хүн зоной үмсын мэдэлдэ энэ жэлэй январиин 1-дэ 394 эбэртэ бодо мал, тэрэ тоодо 150 үнеэн, 154 гахай, 600 гаран шубуун бии байгаа. Тэндэ хүнүүд овощ, хартаабха тарядаг байха юм. Эдэ бүгэдэ дээрэһээ хаража үзэхэдэ, Муйска талада хүдөө ажахы хүгжөөхэ яһала һайн арга боломжонууд бии гэжэ һанагдана.

Хүдөө ажахын үйлэдбэри хурдан түргэнөөр хүгжөөхын тула мүнөө тусхай шэглэлтэй совхозуудые эмхидхэхэ хэрэгтэй. Тиимэ ажахынууд продукци ехээр үгэдэг, ашаг олзо ехэтэй байха зэргэтэй.

Муйска талын эрхэ байдалда тэндэхи ашаглагдаха боломоор газарнуудые хараада абаад, һүн олоошой шэглэлтэй томохон совхоз эмхидхэжэ боломоор гэжэ һанагдана. Тэрэ ажахы 400—600 үнеэнэй багтаамжатай һайн томо комплекстой, овощ тариха теплицын комбинаттай байха болоно.

Жэл соо үнеэн бүриһөө 3000 килограмм хүрэтэр һү haaraa haa, 600 үнеэнэй фермэ жэл бүри 18 мянган центнер һү үгэхэ жэшээтэй болоно. Эды шэнээн һүн 10 мянган хүнэй жэлэй хэрэглэмжые гүйсэд хангаха байна бэшүү. Энэ туглнуудыень һайнаар түлүүлжэ, үнеэдэй тоо олошоруулха, эрэ туглнуудыень томо болгоод, мяхан болгохо арга боломжо эндэ бии гээшэ.

Һүнэй томо фермэтэй байхын тула нэн түрүүлэн тэжээлэй асуудал шиидхэхэ хэрэгтэй болгодоно. Тиимэһээ энэ совхоздо тэжээл бэлдэхэ тусхай бригада эмхидхэхэ хэрэгтэй. Тус бригада һүнэй фермэ хоёр суттаа ажахын тоосоондо оруулагдаһан байха зэргэтэй. Сабшалангай ба тарияалангай газар энэ бригадын мэдэлдэ үгтэжэ, тэжээл үйлэдбэрилэгдэхэ болоно. Малда үгтэхэ таряа талханай зүйл бусад районуудһаа түмэр харгыгаар зөөгдэхэ жэшээтэй.

Баунтын аймагай Муйска талада шэнэ совхоз эмхидхэхэ тухай асуудал тэндэ түмэр харгын барилгын эхилжэ, олон хүн зоной ерэхэ үедэ шиидхэгдэхэ зэргэтэй. Тиимэ ажахын эмхидхэгдээ haa, һүн ба овощ, мүн мяхан холоһоо зөөгдэнгүй, байра дээрээ хямда сэнтэйгээр үйлэдбэрилэгдэжэ, ажалшадай үдэр бүриин эрилтэ хангаха арга олгохо байгаа гээд һанагдана.

Б. АЮШЕЕВ,
СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай экономическа шэнжэлгын таһагай ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэ, экономикын эрдэмэй кандидат.

ФОТО РЕПОРТАЖ

ХАЙГАСЫН ГОЛДО...

Һүүлэй үедэ сагай уларил нилээд дулааржа, хүдөөгэй барилгашадай ажалаа урагшатай һайнаар ябуулха таатай зохид эрхэ байдал олдобо. Тиимэ сагые һамбаашалан, «50 лет Октября» колхозой барилгашад, механизаторнууд барилгын модо бэлдэжэ эхилһэн байна.

Колхозой түб һуурин Сорог тосхондохи пилорама дээрэ айхабтар ехэ модон асарагданхай. Тэрэ пилорамада Михаил Шагдуров, Нима Ундаев гэгшэд хүдэлнэ. Эдэ хоёр нүхэд ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандажа, үндэр бүтээсэ туйлана. Пилорамада хюрөөдэгдэһэн барилгын материал Хайгасын голдо абаашагдана. Энэ колхозой механизаторнууд үндэр хада уулада бэлэдхэгдэһэн модо таллуулха, зөөхэ талаар айхабтар ехэ ажал хэнэ.

—Барилгын 500 гаран модо механизаторнууднай 3 үдэрэй туршада зөөжэрхиһэн байна. Залуу механизаторнууд Сырен-Доржо Дондоков, Санжа Налханов гэгшэд эрхимээр ажаллана. Тиихэдэ дүршэл ехэтэй механизаторнууд Борис Ухеев, Владимир Аюшеев, Дымбрыл Манзуров гэгшэд ажалай үндэр бүтээсэ туйлана, — гээд «50 лет Октября» колхозой партийна комитедэй секретарь А. Л. Шарастепанов хөөрэнэ.

Ажахын барилгашад Хайгас гэжэ газарта 300 үхэрэй багтаамжатай байра түхеэржэ эхилээ. Тэрэнэй барилгые энэ намартаа дүүргэжэ, ерэхэ үбэл 300 үхэр тэндээ байлгажа, һайнаар шахаад, гүрэндэ тушаахa зорилго табина.

«50 лет Октября» колхозой правлени, партком һүүлэй үедэ малай гомодхогдоһон байрануудые бариха хэрэгтээ тон ехэ анхарал хандуулдаг болонхой. Нёдондо энэ колхозой Угаа-Хараһан гэжэ нютагта 300 үхэрэй багтаамжатай байра түхеэрэгдөө һэн. Тэрэ байра соо үнгэрэгшэ үбэлжэлгын үедэ эбэртэ бодо мал харууһалагдаа. Тэндэ хүдэлһэн малшад коммунистнар Ольга Патархеева, Мэлс Арзухаев, ВЛКСМ-эй гэшүүн Даша Шарастепанов гэгшэд эрхимээр хүдэлжэ, малай шэгнүүр нэмээхэ даабаряа дүүргэһэн байна.

Мүнөө тус колхозой барилгашад Тустаг гэжэ газартахи малай зунай байрые заһабарилжа байна. Тэндэ һаалиин томохон фермэ зуһаха юм. Эндэ 12 һаалишан хүдэлхөөр хараалагдана. Хайгас, Тустаг нютагуудтахи малай байрануудай барилга дээрэ колхозой модошо дархашуул ажалай үндэр бүтээсэ туйлан, эршэтэй һайнаар хүдэлжэ байна.

Д. ДУГАРОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Барилгын модон зөөгдэнэ. 2. Дунда һургуули дүүргэд, тракторнотоор хүдэлжэ байһан С. Налханов. 3. Барилгын модо бэлдэлгэдэ хабаадалсаһан тракторист Ч. Гергенов.

АВТОРАЙ фото.
Ахын аймаг.

ГАБШАГАЙ АЖАЛАЙ ХАҺА

(РЕДАКЦИДА ЕРЭҺЭН БЭШЭГҮҮДЭЙ ШЭНЖЭЛЭЛ)

ҮНГЭРЭГШЭ апрель һара соо манай газетын редакцида хамта дээрээ 320 бэшэг ороһон байна. Энэмнай март һарынхиһаа 15 бэшэгээр олон болоно гэшэ. Тэдэ бэшэгүүдэй олонхинь газетын хуудаһануудта толилогдожо, зариманиинь хэмжээ абахын тула зохихо эмхи зургаануудта эльгээгдэһэн байгаа.

һара соо редакцида ороһон бэшэгүүдые шэнжэлэн харахада, республикын промышленна предприятинуудай, колхоз ба совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд үсэбтэ табан жэлэй, тодорхойлхы жэлэй шанартай жэлдэ габшагай һайнаар ажаллажа, даабарияа болзорһоонь урид дүүргэхын тула үсэд шангаар оролдосэжэ байна гээд ойлгогдоно. Партиин, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаһан Хандалгада харюу болгон республикын ажалшад энэ жэлдэ дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаһан байгаа. Тэрэнээ бодото байдал дээрэнь бэелүүлхын тула социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэн ажаллажа, муу бэшэ үрэ дүнгүүдтэй ябана гээд онсолон тэмдэглэмээр.

Энэ жэлэй социалис мүрысөөндэ ехэ анхарал хандуулжа, тус асуудалаар һара бүридэ тусхай хуудаһа гаргаха гэжэ шиидэһэн байгаабди. Апрелиин 19-нэй номерто социалис мүрысөөн тухай 3-дахи хуудаһан гаргагдаба. Улаан-Үдын Ленинэй орденто ЛВРЗ-гэй электровагонно цехэй бригадир Т. Очиров, Улаан-Үдын аймагай «Искра» колхозой Хүйтэнэй отделениин парторганизациин секретарь П. Филиппов болон бусад мүрысөөн тухай һонирхолтой материалнуудые бэшэжэ, тэрэ хуудаһанда толилогдоһон байха юм.

Бүхэсоюзна социалис мүрысөөнэй республика дотор ямараар дэлгэрһэн тухай материалнууд газетымнай номер бүхэндэ «Тодорхойлхы жэлэй габшагай хамууд», «Социалис мүрысөөндэ — үргэн дэлисэ», «Мүрысөөндэ хабаадагшын үгэ» гэхэ мэтын гаршагууд доро толилогдодог байна. Колхоз ба совхозуудай, предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна организацинуудай секретарьнар мүрысөөн тухай манай газетэдэ ходо бэшэдэг болоо. Захааминай аймагай Санагын совхозой парторганизациин бюрогой секретарь Л. Норбоев «Ажалай ехэ амжалтын түлөө» гэһэн статья соогоо ажахын малшадай дунда үнгэрһэн социалис мүрысөөн тушаа тодорхой һайнаар бэшэжэ, уншагшадые баясуулаа.

Оронойнмай ниислэл Москва хотын олон предприятинуудай үүсхэлээр энэ жэлэй апрелиин 20-до бүхэсоюзна коммунис субботник боложо үнгэрөө. Энэ мүрысөөндэ Буряадай республикын ажалшад эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан байна. Коммунис субботнигто бэлдэлгэ тухай, тэрэнэй республика дотор ямараар үнгэрһэн тушаа хэдэн арбаад тобшохон мэдээсэлнүүд, статьянууд редакцида орожо, газетэдэмнай толилогдоо. Манай республикын промышленна предприятинуудай, колхоз ба совхозуудай, эмхи зургаануудай 426.731 хүн коммунис субботнигто хабаадалсаа. Тиигэжэ юһэдэхи табан жэлэй жасада 705,1 мянган түхэриг оруулагдаха болобо. Энэнь 1973 онойхиһоо 64,7 мянган түхэригөөр үлүү ехэ болоно.

Үнгэрэгшэ һара соо республикымнай колхоз, совхозуудай механизаторнууд, таряашад болон луговодууд газар тариалангай ургаса дээшэлүүлхын тула соносхогдоһон габшагай хоёр һарын үедэ хараалагдаһан хүдэлмэри дүүргэхын түлөө, тодорхойлхы жэлэй хабарай тарилгые богони болзорто, һайн шанартайгаар үнгэргэхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн ажаллажа гараа. Сабшалан ба тарияалангай ургаса дээшэлүүлхын тула республика дотор горитой ажал ябуулагдаа гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Ажахынуудай механизаторнууд болон луговодуудай габшагай һайн ажал тушаа хэдэн арбаад мэдээсэл, статьянууд хүдөө бэшэгшэдһээмнай орожо, газетэдэ тунхаглагдаа һэн. Хэжэнгын аймагай Худанай совхозой главна мелиоратор Б. Санжимитыповэй «Шэнэлэгдэһэн сабшалангай шэмэ» гэһэн томохон статья сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ асуудалда зорюулагдаһан байгаа.

КПСС-эй обкомой хүдөө ажахын таһагые даагшын орлогшо Б. Николаев, эрдэмтэд В. Бохиев, В. Дарханов гэгшэдэй бэшэһэн «Нютагтаа тааруу агротехникэ хэрэглээл» гэжэ томо статья республикын хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй, таряашад ба механизаторнуудай анхарал татаа ёһотой. Республикын хүдөө нютагуудай байгаалиин, сагай уларилай эрхэ байдалда ямар агротехникэ хэрэглэбэл, ургасын хойноһоо хайшан гэжэ харууһалбал, орооһо таряанай, овощой ба хартаабхын тогтууритай һайн ургаса абаха тухай тэрэ статья соо тодорхойгоор хөөрэгдэһэн байна.

СССР-эй юһэдэхи зарлалай Верховно Соведэй һунгалтада бэлдэлгэ республика доторнай үргэн дэлисэтэйгээр ябуулагдана. Энэ политическэ удха шанартай хэрэгтэ партийна организацинууд, нютагай Соведүүд айхабтар ехэ анхарал хандуулжа, һунгагшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа эхилээ. Һунгалтын урда тээхи суглаанууд эмхидхэл һайнтайгаар боложо үнгэрөө. Ажал хүдэлмэридөө эрхим һайн дүнгүүдые туйладаг, ниитын ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг, коллектив соогоо хүндэтэй болоһон хүбүүд, басагаднай оронойнгоо гүрэн түрын дээдын органой депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн байна. Һунгалтада бэлдэлгэ тухай баһал олон мэдээсэлнүүд газетэдэ гаргагдаба.

«Һунгалтаһаа һунгалта хүрэтэр», «Һунгалтые угтуулан». Иимэ гаршагуудые манай уншагшад газетэдэмнай хараһан, материалнуудыень уншаһан байгаа ёһотой. 1970 онһоо хойшо энэ тэрэ нютагта, аймагта болоһон хубилалтанууд тушаа тиимэ гаршагтай материалнууд соо хөөрэгдэдэг байна. Захааминай аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ К. Шурыгин энэ асуудалаар томохон статья бэшэжэ, манай газетэдэ толилуулаа.

Апрель соо урдынхиһаа олон бэшэг редакцида ороо гээд урид хэлэгдээ һэн. Тиихэдэ хүдэлмэришэн ба хүдөө бэшэгшэднай баһал олошорно. Тэдэнэр нютагайнгаа ажалша бэрхэ хүнүүд тухай, шэнэ һонин тушаа бэшэжэ, дуулгажа байдаг юм. Сэлэнгын аймагай Сэлэн-Дүүмын дунда һургуулиин багша Р. Балданов манай газетын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. М. Аширова (Бэшүүр), Ц-Х. Гомбодоржиева (Хори), Р-С. Сымбеев (Түнхэн), Д. Аюшеев (Улаан-Үдэ) болон бусад эдэбхитэд апрель соо хэдэхэдэн бэшэг редакцида эльгээгээ.

«Нэгэ ажахыһаа ерэһэн бэшэгүүд» гэһэн гаршаг доро гурбан томо статья газетэдэмнай толилогдоо һэн. Хориин аймагай Үдын совхозой ажахые хүгжөөлгын дутагдалнууд тушаа тэндэ хөөрэгдэһэн байгаа. Тэдэ статьянуудай мүрөөр ямар хэмжээнэй абтаһан тухай КПСС-эй Хориин райкомой секретарь В. Дарханов редакцида тодорхой харюу эльгээһэн байна.

Республикын нютаг бүхэндэ, предприяти ба колхоз, совхозуудта социалис мүрысөөн бүри үргэдэнэ. Хубиингаа табан жэлэй түсэб дүүргэгшэд олошоржо байна. Шэнэ шэнэ барилганууд эхилэгдэнхэй. Нютаг бүхэндэ үдэр бүри шахуу шэнэ һонин болоно. Эдэ бүгэдэ тушаа һонирхолтойгоор зураглан бэшээд, редакцида эльгээжэ байхыень олон тоото эдэбхитэдтээ найданабди.

МАГТААЛ ХАЙРАДА ХҮРТЭНЭ

Хүрбын ОРС-ын дэргэдэхи эд бараанай магазин Хориин аймагай Тэгдэ тосхоной хүн зониие шухала хэрэгтэй эд бараагаар саг үргэлжэ хангажа байдаг.

Досоонь ороходо, ямаршье сагта ариг сэбэр, тагууд дээгүүрнь хэрэгтэй элдэб эд бараан таатай зохидоор ябталагданхай харагдадаг. Эндэ үнинэй хүдэлжэ, нютагайхидайнгаа дунда хүндэтэй болоһон А. Вахрушева, Г. Вахрушева гэгшэд орожо ерэгшэдтэ урин налгайгаар хандажа, хэрэгтэй эд барааень тэрэ дары үгэдэг юм.

Нютагайнгаа хүн зоной хэрэглэмжые шэнжэлжэ, шухала хэрэгтэй эд барааень захяулан асаруулдаг болоһонойнгоо ашаар, эд бараа наймаалха даабаряа һара бүри үлүүлэн дүүргэжэ байдаг.

Ажалдаа ханамжатайгаар, эдэбхи үүсхэлтэйгээр хандалагайнгаа ашаар эндэхи наймаалагшад саг үргэлжэ урмашуулагдажа, магтаал хайрада хүртэжэ байдаг юм.

Ц-Х. ГОМБОДОРЖИЕВА.

ОРОЛДОСОТОЙ АЖАЛАЙ АШААР

Үнгэрэгшэ зунай үедэ ехэ бороо орһон байжа, Баргажанай аймагай Бодоной совхозой малшадта нилээд ехэ түбэг бэрхэшээлнүүд ушарулагдаһан байгаа.

Бороо хурын ехээр ороһоной шалтагаар сабшалангай, бэлшээриин газарай горитой хубинь уһанда абтаһан юм. Тэрээнһээ шалтагаалан, газарта байрладаг хэдэн гүүртын мал ондоо тээшээ нүүлгэгдэхэ болоһон, бэлшээри яаха аргагүй бологдаһан байгаа. Хэды бэрхэшээлтэй сагай ерээшье һаань, намарай үедэ малаа һайса бэлшээжэ таргалуулхые оролдодог, урагшаа һанаатай хүнүүд совхоздо бэшэ бии байһан. Тэдээнэй нэгэн тухай, үнинэй дүршэлтэй малшан Петр Алексеевич Кожевинэй даадаг гүүртын малшад тухай хөөрэхөөр байна.

Нүхэр Кожевинэй даадаг гүүртын малшад олон зуун гектар сабшалан намарай уһанда абтаһые, ниитын малда үбһэ бэлэдхэхэ түсэбэй оройдоо 34 процент дүүргэгдэһые харгалзан абажа, халуун намарһаа эхилэн малаа һайса бэлшээн таргалуулхые оролдоо һэн. Энэ зорилгоороо малаа таряанай полинууд дээрэ хоёр бүлэг болгожо адуулаад, малынь үбэлдөө һайнаар бэлдэгдээ юм.

Петр Алексеевичэй даадаг гүүртын малшад энэ үбэл 380 гаран эбэртэ бодо мал ондо оруулжа, һаамгай үнеэдһээ абаһан тугалнуудаа нэгэшье хороолтогүйгөөр түлжүүлжэ байна. Гүүртын малшад ондо оруулһан бүрүүнүүдайнгаа заримыень таргалуулгын гүүртэнүүдтэ шадалтайгаар тушааһан байна. Нүхэр Аюшеев, Цэбэг Булитуев гэгшэдэй гүүртэнүүдтэ тушаагдаһан бүрүүнүүдайнь амидын шэгнүүр дунда зэргээр 193 килограммда хүрэһэн байна.

— Нүхэр Кожевинэй даадаг гүүртын тугалнууд ямаршье сагта тобир тарганууд байдаг. Энэнь һайн харууһанай ашa үрэ мүн, — гэжэ совхозой главна зоотехник Н. Ткачев тугалнуудые шэгнэжэ байхадаа хэлээ һэн.

Эгээл энэ үедэ хажуудань байһан малшан, шахан таргалуулагдадаг бүрүү, хашарагуудай гүүртые даагша нүхэр Аюшеев совхозой главна зоотехнигэй хэлээшые зүбшөөжэ, иигэжэ мэдүүлһэн юм.

— Багаһаа һайнаар харууһалагдаһан тугал, бүрүүнүүд юрэдөөл ондоо байдаг. Ногоон дээрэ гарамсаараа үдэр үдэрөөр ондоо болоод ошохо. Бага зэргын үбшэндэшье диилдэхэгүй. Харууһалһан малшадташье урматай.

Дүршэлтэй малшан, гүүртые даагша П. А. Кожевинэй даадаг гүүртын малшад харууһалдаг тугалнуудайнгаа амидын шэгнүүрые саг үргэлжэ дээшэлүүлхые оролдоно. Эндэхи малшад 9-дэхи табан жэлэй дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлэй түрүүшын кварталда малнуудаа шахан таргалуулха түсэбөө 8 центнер 29 килограммаар үлүүлэн дүүргээ. Гүүртын малшадай харууһалдаг тугалнуудайнь дунда зэргын шэгнүүр сүүдхэдөө 630—650 граммаар дээшэлһэн байна.

Арбан зургаан жэлэй туршада мал ажал дээрэ хүдэлжэ, ехэ дүршэлтэй болоһон Петр Кожевин ямар үбэл, хабарай болохо байһые, хэдыдэ хүйтэрхэ, дулаархыень, саһанай али багта хайлажа, малай эдеэлсын гараха байһые һайса тухайлдаг болонхой. Байгаалиие адаглажа һураһанайнгаа ашаар, малдаа хэдыдэ, али зэргээр концентрированна тэжээл, үбһэ, зелёнко үгэхээ бэрхээр тодорхойлдог болонхой. Сугтаа хүдэлдэг малшадынь — Василий Илларионов, Алексей Мисеркеев, Федосия Френдэйштеин гэгшэд Петр Алексеевичэй ехэ дүй дүршэлтэй болоһыень мэдэржэ, заабариень заатагүй дүүргэхые оролдодог.

Совет арадта, партида Советскэ Союзай Коммунис партиин ЦК-гай хандаһан Хандалгада харюу болгон гүүртын малшад энэ жэлдэ дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаад, тэрээнээ дүүргэхын түлөө улам оролдосотойгоор ажаллана.

Р. ЖИГЖИТОВ,
Баргажанай аймагай Бодоной совхозой директорэй орлогшо.

ДҮШЭН ХОЁР ЖЭЛДЭ

Мария Борисовна Фоминскаягай хэлхеэ холбооной эмхи зургаануудта хүдэлжэ эхилһээр дүшэн хоёр жэл болобо. Энэ үе соо почтальоноор, отделениин оператораар удаан саг соо хүдэлжэ, ажалай баян дүршэлтэй болонхой. Ниислэл хотын Октябрьска районой хэлхеэ холбооной олохон отделенинүүдтэ почтальоноор хүдэлжэ, эндэхи хүн зондо хүндэтэй болоһон байха юм.

Улаан-Үдын Октябрьска районой Фабричная үйлсэдэ хэлхеэ холбооной отделени һаяшаг нээгдэһэн юм. Мария Борисовна мүнөө тэрэ отделенидэ оператораар ажаллана. Тиигэхэ зуураа даабарита ажалаа саг сооһь һайн шанартайгаар дүүргэжэ, коллектив соогоо магтаалтай ябана.

Нүхэр Фоминская ажалшадай дунда хэблэл тараaха хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг байна. Ажалша бэрхэ энэ эхэнэрэй дүрэ зураг республикын хэлхеэ холбооной үйлэдбэриин техническэ управлениин Хүндэлэлэй самбарта гаргагданхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: М. Б. Фоминская.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

УЛАМ ЭРШЭ ЗОРИГТОЙГООР...

Хонин ажал дээрэ удаан саг соо хүдэлжэ, шадабари мэргэжэлтэй болоһон хонишод Сэлэнгын аймагай ажахынуудта үсөөн бэшэ бии. Тэдээнэй нэгэн тухай, Тельманэй нэрэмжэтэ совхозой түрүү хонишон Бальжинима Цыденович Жамбалов тухай хөөрэхэ хүсэлэнтэйб.

Бальжинима Цыденович өөрынгөө нүхэр Янжима Бадмаевнатай хонин ажал дээрэ хүдэлжэ эхилһээр хори гаран жэл болонхой. Энэ үе соо эдэ малшадай абаһан түлнүүдые тоолохо болоо haa, нилээд олон болоһон байха.

Дүршэлтэй энэ хонишондо урзанда жэл 580 эмэ хурьган үгтэһэн юм.

— Залуу мал түрүүшынхеэ түрүүлхэнь бэлэн хэрэг бэшэ гэжэ бүгэдэндэ мэдээжэ. Тиимэһээ энэ ажалда үнинэй малшадые, урагшаа һанаатай бэрхэ хүнүүдые табидаг байнабди, — гэжэ Тельманэй нэрэмжэтэ совхозой главна зоотехник В. С. Самбуев хөөрөө һэн.

Нүхэр Жамбалов эгээл иимэ хонишодой нэгэн юм. Урзанда даажа абаһан хурьгадаа үнгэрэгшэ жэл түрүүшынхеэ түрүүлээ.

— Үнгэрэгшэ жэл харууһалжа байһан залуу хонин бүриһөө хурьга абаха уялгатай аад, хэлэһэндээ хүрэжэ шадабагүйб. Арай гэжэ зуун хонин бүриһөө 94 хурьган абтаа, — гэжэ нүхэр Жамбалов бэеэ зэмэлэн хэлээд, иигэжэ үргэлжэлүүлбэ. — Хэрбээ отарынгаа хажууда 20—25 гектарта зелёнко таряжа, хонидоо үрэжүүлхэ үедөө эдеэлүүлээ haa, нилээд олон хурьган абтаха һэн.

Эдын түрүү малшадай жэшээе халан абажа, хонидоо үрэжүүлхэ үедөө тэдээндэ ногоон һолоомо элбэгээр эдюулхээр, тиигэжэ эхир хурьгадые олоор абахаар Бальжинима Цыденович шиидэһэн юм. Энэ түрүү хонишон һанаһандаа хүрэжэ, үнгэрһэн намар хонидой үрэжүүлэгдэхэ үедэ тэдээндэ ногоон һолоомо һайса эдюулээ. Тэрээнэй ашаар харууһалдаг 580 эхэ хониниһоо мүнөө 584 хурьга абажа шадаа.

— Зуһаг хонидһоо иимэ олон хурьга абаха гээшэмнай ехэл һайн гээшэл даа. Энээнһээ хойшо түрэхэ малда ногоон һолоомо элбэгээр эдюулхэ зорилгоор фермэ, отарын хажууда зелёнко тариха участогуудтай болохобди, — гэжэ совхозой ахалагша агроном В. С. Бальжиев хөөрэнэ.

Энэ жэлдэ тус совхозой эхэ хонидой отаранyудай хажууда зелёнко таригдадаг болохонь. Энэнь ехэл һайшаалтай гээшэ.

Дүршэлтэй болоһон энэ малшан нарай хурьгадаа зоотехническэ заабариин ёһоор харууһалдаг юм. Һая гараһан хурьгадые эхэтэйнь хамта 3—5 хонуулдаг. Дэлэнгүйгөөр хурьгалһан хонидой түлнүүдтэ үнеэнэй сэбэр һү уулгадаг, минеральна тэжээл нэмэжэ эдюулдэг юм. Хурьгадайнь байра соо мел, модоной хөө, яһанай гурил, брикет гэхэ мэтэ зүйлнүүд саг үргэлжэ табяатай байдаг. Хобоо соо бүлеэн уһанай хододоо байдаг дээрэһээ хурьгад дуратай сагтаа ундалдаг.

Нарай мал элдэбын үбшэнһөө һэргылхын тула ветеринарна мэргэжэлтэдые саг үргэлжэ урижа асардаг, тэдэнэй хэлэһэн заабаринуудые шалал зэргээрээ дүүргэжэ байдаг. Бальжинима Цыденович хонидые, мүн хурьгадые өөрөө эмшэлжэ һуранхай. Тарилга хэхэеэ, элдэб эм дом уулгахаяа өөрөө мэдэдэг болонхой.

Бальжинима Цыденович юһэдэхи табан жэлэй, тодорхойлхы жэлдэ бүри һайнаар хүдэлжэ, шэнэ амжалта туйлаха зорилго урдаа табинхай.

Б. ШИРЕТОРОВ.
манай штатнабэшэ корреспондент.

ҺҮҮЛШЫН ХОНХО ЖЭНГИРБЭ

Улаан-Үдын 3-дахи һургуули соо хүлгөөтэй. Мүнөөдэр арбадахи класс дүүргэгшэдэй «Һүүлшын хонхо» болохонь ха юм.

Үдэрэй 12 сагта һургуулиин хорёо соо багшанар, түрэлхид олоороо сугларанхай, һурагшад баяр ёһололой шугамда жагсанхай байна. Удангүй маршын огсом хүгжэм зэдэлжэ, һургуулиин «Хүндэлэлэй дэбтэр», тугууд гаргагдаба.

Энэ һургуулиин директор Ольга Павловна Степанова арбадахиие дүүргэхэеэ байгшадта хандан, һайн һайханиие хүсэһэн, урин дулаан үгэнүүдые хэлэхэдэнь, нэрьемэ альга ташалган болоно.

Мүнөө жэлдэ гурбан арбадахи класста 77 хүн һурана. Тэдэнэр бултадаа гүрэнэй шалгалта тушааха эрхэтэй болоо гэжэ завуч Ирина Архиповна Скосырская соносхоод, 10 «а» классай һурагша Елена Русановае һургуулиин «Хүндэлэлэй дэбтэртэ» оруулха гэжэ дурадхаба. Лена эрхимээр һурахаһаа гадна, ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг басаган юм. Тэрэ нүхэд соогоо хүндэтэй, тиимэһээ классай хүтэлбэрилэгшын эгээл һайн туһалагша.

Завуч Майя Алексеевна Дамбаева микрофондо дүтэлөөд, сэбэр англи хэлэн дээрэ һурагшадтаа хандана. Юуб гэхэдэ, энэ һургуулида англи хэлэн тусхай үзэгдэдэг юм. Тиимэһээ һурагшанар багшаяа һайн ойлгоно, альга ташан үгыень таһалдуулна.

Удаань арбадахи классай һурагшанарые 10 «в» классай эгээл түрүүшынь багша Зинаида Васильевна Мерцалова, 10 «а» классай хүтэлбэрилэгшэ Галина Павловна Зарбанова, түрэлхидэй зүгһөө Борис Соломонович Кайков, КПСС-эй Советскэ райкомой секретарь Галина Константиновна Ячменёва, ВЛКСМ-эй Советскэ райкомой секретарь Анна Ивановна Хамнуева гэгшэд амаршалаад, гүрэнэйнгөө шалгалта амжалтатайгаар тушаажа, дунда һургуули дүүргэһэн үнэмшэлгэ абахыень, дуратай мэргэжэлээ шэлэн оложо хүдэлхыень, саашаа һураха хүсэлэнтэй байбал, институт, университедүүдтэ орохыень тэдэндэ хүсэбэ.

Энэ һургуулиие шефтээ абаһан Буряадай барилгын управлениин түлөөлэгшэ Галина Ивановна Воскаянц үгэ абажа, арбадахи классай һурагшанарые «һүүлшынь хонхын» үдэрөөр амаршалаад, амжалта хүсөөд, эрхимээр һурадаг хүбүүд, басагадта үнэтэ бэлэгүүдые барюулба.

Лена Русанова, Таня Игумнова, Оля Казакова, Алла Арсаланова, Владимир Кайков, Мира Дамбаева, Дулма Жалсанова, Юра Занданов, Таня Цоктоева, Нино Кванталиани болон бусад бэлэгүүдые абана.

Удаань нэгэдэхи классай октябрятанар өөһэдынгөө хэһэн бэлэгүүдые аха нүхэдтөө барюулхаяа гүйлдэн ошобо. Харахада уярмаар. Энэ бишыхан хүүгэд арбан жэл болоод баһал «Һүүлшынгээ хонходо» ерээд байхал...

Арбадахи классай һурагшанар багшанараа тойрошоод сэсэгүүдые барюулна. Тэдэнэрэй байрадаа бусан ошоходонь, багша бүхэн тэбэри сэсэг баринхай байгаа.

10 «а» классай һурагша Таня Цоктоева үетэн нүхэдэйнгөө зүгһөө багшанартаа, түрэл һургуулидаа үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргөөд, багшанараа, һургуулияа хэзээдэшье мартангүй, зүрхэ сэдьхэл соогоо хадуун абажа ябахабди гэжэ тангариглаба.

Шэмээгүй болошобо. Удаань хүгжэм огсомоор зэдэлээд, «Хүндэлэлэй дэбтэр» болон тугуудые арбадахи классай һурагшанар 8—9 классай һурагшанарта дамжуулан үгэбэ.

Дүхэригэй тэгэндэ бишыхан басаган бии болоод, бүдөөр оёжо гоёоһон хонхо жэнгирүүлэн, абяа шэмээгүй зогсоһон арбадахи классуудай зэргын урдуур гүйшэбэ... Һүүлшын хонхо... Гунигтайшье, баяртайшье байна гэжэ Таня Цоктоева хэлээ һэн. Һүүлшын хонхо ажабайдалай үргэн зам руу уряална. Зүгөөр бага наһантайшье хахасуулна.

Һүүлшын хонхо... Хабарай ульгам агаарта жэнгирэлдэн, хэдэн мянган хүбүүд, басагадай ажабайдалые энэ хонхо хубилгана.

Ц. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ.

ТЕРЕК

РАССКАЗ

1.

СЭРЭГЭЙ албанда ошожо ябахадаа, Иван Астафьевтай танилсаа һэм. Бэеэр набтархан, нарин сагаан шарайтай, морхогор үндэр хамартай энэ хүбүүнэй тамхинша гээшэнь! Вагоной тамбур дээрэ гараад, «Беломор» папирос зуунхай, үни удаан зогсохо. Хүнтэйшье дуугаралсахагүй. Хэнэйшьеб юумэ асуугаа һаань, бүр-бар гэжэ хэдэн үгэ хэлэжэрхёод, абяагүй болошохо.

«Иимэ дуугүй хүн яажашье сэрэгэй албанда ябаха юм даа», — гэжэ би тэрээн тухай һанаа зобонгёор бодоо һэм.

...Улаан-Үдэһөө гараһан поезд арбан хоёр хоног ябажа, нарата Туркмениин нэгэ хотодо ерэбэ. Үһэ зүһыемнай дахин хиргаһанай һүүлээр банида оруулба. Сэрэгэй хубсаһа үмдэбэбди. Һуралсалай эскадрон, взводууд болгон бидэниие хубаагаад, казармануудта абаашаба даа. Тиигэжэ хилын харуулай сэрэгэй һургуули хэжэ эхилээ һэмди. Би үнөөхи Шэтын областиин Иван Астафьевтаяа нэгэ взводто тудашабаб.

Һара үнгэрһэн хойно иимэ соносхол дуулдаба:

— Нохой һургаха дуратай хүнүүд байна гү? Гараа үргэгты!

Эндэ тэндэһээшье гарнууд үргэгдэбэ. Гэнтэ харан гэһээмни, үнөөхи Астафьевни гараа дээрэ үргэшэнхэй, солдадуудай саанаһаа үндэгэшэжэ байбал даа.

— Ваня, яаха гээ юмши? Хаяыш. Нохойшон болоод зобохолши, — гэжэ би мэдээгүйдээ дуугаржархибаб.

Астафьевни урдаһаам нэгэ хараад, юушье дуугарбагүй. Һүүлдэнь, үдэшэлэн столоводо ошожо, эдеэлхынгээ урда тээ нэгэ ном намда харуулба:

— Энэ ном уншаа һэн гүш?

Би номые хэды эды ираад:

— Энэш юун тухай ном юм? — гэбэб.

— Суута хилын харуулшан Никита Карацупа тухай.

Хэдэн жэлэй урда тээ «Огонёк» журнал дээрэ Никита Карацупа тухай уншаһанаа һанажархёод, Астафьевые наада барингяар:

— Карацупа шэнги хүн болохо гээ аалши? — гэжэ асуубаб.

Ваня хүйтөөр улэ мэдэг миинэд гээд, юушье хэлэбэгүй.

Удангүй Астафьевни нохойнуудые һургалсахаяа ондоо нэгэ хотодо ошоо һэн.

2.

ХИЛЫН харуулай заставада ерэһээр хахад жэл болоожо байбаб. Нэгэтэ үдэшэлэн заставымнай начальник майор Соколов нигэжэ соносхобо:

— Үглөөдэр шэнэ хоер хүн ерэхэнь. Нэгэниинь нохой һургадаг инструктор.

Нэхөөрөөшье, үглөөдэрынь хоёр хүниие машинаар асарба. Машинын бүхээг соонһоо халтар шара нохой түрүүн һүрэжэ бууба. Хойнооонь хоёр хүн һүрэбэ. Харан гэһээм, Ваня Астафьевни младша сержантын погон зүүнхэй, хубхигар сагаан дээрээ бүри сагаан болошонхой хүн зогсожо байбал даа.

— Сайн байна, Ваня, — гэжэ би баярлаһандаа гүйжэ ошоод, Астафьевай гарые адхахаяа тэгүүлбэб. Харин нохойнь гэнтэ ар-ур гээд, намда аһашахаар забдаба. Ехэ сошоһондоо гэдэргээ болошобоб. Астафьевни энеэбхилээд:

— Терек, номгон һуу! — гэһэн захиралта үгэжэрхибэ. Нохой үгыень дуулаһан шэнги гансата номгорон, ута хэлээ аманһаа һанжуулаад һуушаба. Хулгаи нюдөөрөө намайе хараад абана.

— Шинии һургаһан нохой гү? — гэжэ асуунаб.

— Тиимэ

— Хэн, юун гэжэ нэрэтэй юм?

— Терек.

...Тиигээд Ваня Астафьевшье манай застава дээрэ алба хэжэ эхилээ һэн.

3.

НЭГЭТЭ ҺҮНИ застава дээрэмнай сэрэгэй дохёо (тревого) болобо. Дары түргэн хубсалжа, буу шүүнуудаа абаад, жагсаалда зогсоһон бидэндэ майор Соколов даабари үгэнэ:

— Түмэр замай станци дээрэ түймэр боложо байна. Вагон дүрэнэ.

Манай заставаһаа холо бэшэ оршодог станци дээрэ хэбэртэй, түймэрэй улаан толон һүртэйгөөр туяаран харагдаба.

—Заримантнай түймэр унтарааха. Астафьев, нохойгоо абаад, энэ бэеэрээ гүй. Түрмэһөө табигдаад ябаһан хоёр хүн хооһон вагон соо орожо архидаад, нэгэниинь нэгэеэ алаад, мүр улаяа үгы хэхэ гэжэ вагондо гал аһаажархёо. Хилэ тээшэ тэрьелээ, — гэжэ майор дуулгаба.

...Түмэр замай станцида гүйлдэжэ ерэбэбди. Гол замһаа холо хажуу тээ байһан нэгэ һалаа харгы дээрэхи гансахан вагон дүрэжэ байба. Галай дүлэн аймшагтай шангаар тас-няс соробхилон, хайрагүй улаан хэлээрээ вагониие орёонхой. Паровозой уһаар түймэрые унтарааха гэжэ түмэр замшад һахы һалаг харайлдана.

Түмэр замшадай нэгэн бидэндэ гүйжэ ерээд:

— Досоонь хүн хэбтээ. Һогтуу гэжэ һанаһамнай, алуулшаһан байгаа. Арай гэжэ гаргаабди. Үшөө нэгэ малгай олообди.

— Тэрэ малгайень наашань үгэгты! — гэжэ Астафьев һүхирбэ.

Малгай гартаа абамсаараа, Ванишье баярлаһан шэнги болошобо. Нохойнгоо хоншоорто абаашаад:

— Терек, Терек, үнэрдэ, үнэрдэ, — гэнэ. Нохойнь үнэрдэсэгөөбэ. Дүрэжэ байһан вагониие, хүнүүдые тойроод гүйбэ. Хойноһоонь Астафьев гүйлсэнэ. Терегынь гиинаад лэ эзэндээ ерэнэ. «Юушье ойлгоногүйб» — гэнэ хаш даа. Харин Ваня сухалтайгаар:

— Терек, Терек, бэдэрэ, бэдэрэ гэнэм! — гэжэ байгаад захирна.

Нохой хайратайгаар гүйжэ ябаад, газар дээгүүр унхидана. Гэнтэл ямаршьеб ехэ юумэ оложорхиһон мэтэ баяртайгаар гиинаад, урагшаа харайшаба. Хойноһоонь хэдэн сэрэгшэд, Астафьев түрүүтэй баһал гүйлдэбэ. Бидэ үлээшэдынь түймэр унтараалсабабди.

...Үглөөгүүр болоһон хойно иимэ мэдээсэл дуулдаба:

— Баригдаа! Баригдаа!

Уданшьегүй манай сэрэгшэд заставадаа ерэбэд. Телогрейкэтэй нэгэ хүниие туунхай бусабад. Юундэшьеб уруу дуруунууд.

— Астафьев хаанаб? — гэжэ би асуубаб.

— Мэнэ ерэхэ. Терегыень энэ бузар хутагаар хадхаа.

— Алаа гү?

— Үгы, бараг. Тиибэшье шуһаяа ехээр гараа.

Нохойгоо гар дээрээ үргэһэн Астафьев заставын воротада харагдаба. Гүйлдэжэ ошобобди. Нохойнь нюдэн анилдашанхай. Хүзүүниинь сагаан марли бүдөөр уяатай. Шуһан һайса нэбтэржэ гаранхай.

— Ваня, энэш бараг гү?

— Бараг даа. Эдэгэхэ. Тэрэ долиг хадхажа үрдеэ. Алаһайб үхэдэлые! — гэжэ Астафьев шүдөө зууна.

4.

ЭНЭ УШАРАЙ болоһоор нилээд олон һара үнгэрбэ. Терек нохойшье аргаламжын һайгаар эдэгээ һэн.

Гурбан жэлдэ алба хэһэн бидэнэр гэртээ бусаха гэжэ түхеэрбэбди. Хайрсагуудаа бэлэн болгоод, түмэр замай станци тээшэ ошохо гэжэ байтараа, Астафьев намайе дуудаба:

— Терегтэмни ошоё.

Нохойнуудай байдаг газарта ерэхэдэмнай, Терек баяртайгаар гиинан бидэниие угтаба. Астафьев клеткын үүдэ нээгээд, нохойгоо гаргаба. Тэрэнь гиинажа байгаад, Ванин хасар долёогоодшье абана, урдаһаань һүрэнэ.

— Зай, Терек, бишни ябахам. Һайн байгаарай, һайн байгаарай, нүхэрни,— гэжэ Астафьев шэшэрһэн хоолойгоор хэлээд, нохойгоо аалихан тэбэрибэ.

Гурбан жэлдэ хаһилһан, саһа бороо соошье суг алхалһан, дайсадыешье хамта бариһан нүхэрэйнгөө үгые Терек ойлгоһон мэтэ мүр дээгүүрнь тархияа табижархёод, абяагүй болошобо. Гэнтэ харан гэһээмни, Терегэй нюдэнһөө нёлбоһон гоожожо байбал даа. Би хайрлаһандаа эжэлэнгүй буруу харашоо һэм.

Г. ДАШАБЫЛОВ.

ШЭНЭ ГАЗАРТА НҮҮХЭНЬ

Ахын аймагай Орлигой «Госпромхоз» гэжэ ангуушадай ажахы Түнхэнэй Аршаан тосхондо асарагдаха болонхой.

Эндэ «Госпромхозой» байрлаха гэр байранууд баригдажа эхилээ. Эндэ амитадай дүрсэнүүдые бүтээхэ цех түхеэрэгдэхэ. Барилгын хүдэлмэри жэлэй һүүл болотор дүүргэгдэхээр хараалагдана.

Мүнөө энэ ажахын ангуушад загаһа барилгада бэлдэнэ. Мүн эм домдо ородог ургамалнуудые хүдэлмэришэдынь суглуулха юм.

Д. ГАРМАЕВ.

ВРАНГЕЛЬ ОЛТИРОГОЙ ҮХИБҮҮД

Зүүн-Сибиириин болон Чукотско далайнуудай дунда Врангель гэжэ олтирог оршодог. Чукча, эскимос,ород яһатан ажаһуудаг.

Ушаковский гэжэ поселогто болбосон түхэлтэй гэрнүүд, клуб, библиотекэ, больница бии юм. Энэ поселок эндэхи эгээ томонь болоно. Олтирогой заахан үхибүүдтэ ехэ анхарал хандуулагдадаг. Эндэ хүүгэдэй ясли, сад-интернадууд бии. Һургуулиин үхибүүд гүрэнэй дүүрэн тэдхэмжэдэ байдаг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 2-дохи классай һурагшад хэшээлдээ. Наада таладань чукча Марина Рольыргина (зүүн гарһаа), эскимоска Аня Нанаун.

ТАСС-ай фотохронико.

ХИЛЫН СААНАҺАА

ТЕЛЕФОН·ТЕЛЕГРАФ·РАДИО

БЕЛГРАД

И. БРОЗ ТИТЫН ХЭҺЭН ЭЛИДХЭЛ

ТАСС

СКЮ-гэй Түрүүлэгшэ, СФРЮ-гэй Президент И. Броз Тито «Социалис хүтэлбэрилгые саашадань хүгжөөхын түлөө тэмсэл ба Коммунистнуудай Союзай дүүргэдэг үүргэ» гэһэн элидхэл Югославиин Коммунистнуудай Союзай майн 27-до нээгдэһэн Х съезд дээрэ хэбэ. Суртал бодолой ба политическэ талаараа ниитэ нэгэн жагсаалтайгаар, нэгэдэлтэйгээр СКЮ Х съездээ угтажа байна гээд элидхэл дотор тэмдэглэгдэнэ.

Коммунистнуудай Союзай урдахи ба мүнөөнэй съезднүүдэй хоорондын үе соо материальна, ниитын ба соёлой хүгжэлтын түлөө, социалис хүтэлбэрилгые бэхижүүлхын түлөө, СФРЮ-гэй арадуудай адли тэгшэ эрхэ, аха дүүгэй харилсаа холбоо, хани нэгэдэл саашадань бэхижүүлхын түлөө тэмсэл эршэмтэйгээр хэгдэһэн байгаа.

Энэ үе соо ямар нэгэ сэрэгэй бүлэглэлдэ хабаадахагүй гэһэн гол ёһонуудта үндэһэлһэн Югославиин гадаадын политика эб найрамдалай, ниитын дэбжэлтын ба социализмын хэрэгэй түлөө тэмсэлэй хубинь болоно гээд элидхэл дотор тэмдэглэгдэнэ. Социалис интернационализмын гол ёһонуудаар СКЮ хүтэлбэрилэгдэн, Коммунис, хүдэлмэришэнэй, социалис ба түрүү үзэлтэй бусад партинуудтай, хүдэлөөнүүдтэй харилсагаа хүгжөөгөө.

Уласхоорондын харилсаанда туйлагдаһан амжалтануудта социалис оронууд, мүн социалис бүхы хүсэнүүд илангаяа шухала үүргэ дүүргэнэ гэжэ И. Броз Тито мэдүүлбэ. Мүнөө үедэ уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй үүргэ, нүлөөнь улам үргэдэжэ байнхай. Национальна сүлөөрэлгын хүдэлөөнүүд дэбжэлтын хүсэнүүдэй гол шухала хубинь боложо, империализмда, колониализмда эсэргүү тэмсэлдэ ехэ туһа хүргэнэ.

Шахардуу шанга байдал һуларуулга, хөөрэлдөөнүүдэй ба үгэеэ ойлголсоһоной ашаар, амгалан ёһоор уласхоорондын асуудалнуудые гуримшуулан шиидхэлгэ һайн үйлэ хэрэг болоно гээд И. Броз Тито саашадаа хэлэбэ. Тиигэбэшье империализм, хархис хүсэнүүд үшөөл эсэргүүсэн, оронуудай эрхэ сүлөөтэй, бэеэ дааһан байдалтай бололгодо шанга сохилтонуудые хэжэ байһаар. Жэшээлхэдэ, Чилидэ болоһон гүрэнэй урбалтые энэ талаар дурдажа болоно.

Дүтын Зүүн зүгтэхи, Индохитадтахи, Африкадахи, Латиин Америкэдэхи байдалда элидхэл дотор гүнзэгы шэнжэлэл хэгдээ. Булимтаран эзэмдэһэн Араб бүхы газар нютагуудые сүлөөлөөд, Палестинын араб арадай үндэһэн эрхэнүүдые Израилиин хангаад байгаа һаань, Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал һайжарха байна гээд СФРЮ тоолоно гэжэ И. Броз Тито мэдүүлбэ.

Европо тухай хэлэхэ болоо һаа, амгалан гуримаар зэргэ оршохо гол ёһонуудта үндэһэлэн, Европын оронуудай хоорондын харилсаанай, холбоо барисаанай нилээд һайжаржа байһые тэмдэглэхэ хэрэгтэй гэжэ И. Броз Тито хэлээ.

Саашадаа И. Броз Тито Югославиин дотоодын хүгжэлтын асуудалнуудта дэлгэрэнгыгээр тогтобо.

Съезднүүдэй хоорондохи үе соо хүдөө ажахын үйлэдбэри хоёр дахин ургаа. Ниитын сектор хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ шиидхэхы үүргэ дүүргэнэ. Саашанхи хүгжэлтэ дэбжэлтэдээ, экономическа политикада съезд дээрээ гол анхаралаа хандуулха ёһотойбди гэжэ И. Броз Тито хэлэһэн байна. Алдуу эндүүгээ усадхан зайсуулжа, ээлжээтэ зорилгонуудые хараалха шухала.

Элидхэлэй ехэ хубинь Югославиин ниитын-экономическа, политическэ байгуулалтануудта зорюулагдаһан байгаа.

Марксис теори шудалха гээшэ коммунистнуудай уялга, нэрэ хүндын хэрэг болоно гэжэ И. Броз Тито саашадаа мэдүүлээ. СКЮ-гэй гэшүүдэй үзэл сурталай, политическэ бэлэдхэл саг үргэлжын зорилго болохо ёһотой.

Саашанхи зорилгонуудаа амжалтатайгаар дүүргэхые этигэн найдажа байһанаа СКЮ-гэй Түрүүлэгшэ, СФРЮ-гэй Президент элидхэлэйнгээ түгэсхэлдэ мэдүүлээ.

РИМ

Партиин зэргэ ургана

ТАСС

Италиин Компартида жэл бүри партийна биледүүдые һэлгэлгын хүдэлмэри дүүрэхэ дүтэлжэ байна. 1973 ондо ИКП-гэй гэшүүдэй 99,36 процентнь гэхэ гү, али 1.612 мянган коммунист шэнэ биледүүдые абаба. Эдэнэй 115 мянганиинь энэ жэлдэ Италиин Коммунис партиин зэргэдэ ороһон байгаа.

ИКП-гэй 65 федерацида, тэрэ тоодо Генуйдахи, Катандзардахи, Модендохи федерацинуудта партиин шэнэ гэшүүд улам олошоржо байнхай. Хүдэлмэришэд, таряашад, эрдэм наукын ба соёлой ажал ябуулагшад, студентнэр Италиин Коммунис партида ороно гэжэ «Унита» газетэ бэшэнэ.

ДАКАР

А. С. Пушкинда зорюулагдаба

ТАСС

Ородой агууехэ поэт А. С. Пушкинай түрэһөөр 175 жэлэй ойдо зорюулагдаһан уулзалга Сенегалай ниислэл хотодо болобо. Һурагшад, студентнэр, алба хаагшад, хүдэлмэришэд, интеллигенциин түлөөлэгшэд Совет Соёлой түбэй байшан соо сугларһан байна. Дакарай һургуулинуудай һурагшадай А .С. Пушкинай шүлэгүүдые уран һайханаар уншахадань, сугларагшад һонирхон шагнаа. А. С. Пушкинай хэдэ хэдэн зохёолнууд ородой агууехэ поэдэй түрэлхи хэлэн дээрэ уншагдаба.

А. С. Пушкинай ажаһууһан, зохёолнуудаа бэшэһэн Нева мүрэнэй эрье дээрэхи хото тухай документальна фильм сугларагшадта харуулагдаа.

БОНН

Харилсаагаа саашадань һайжаруулхын түлөө

ТАСС

Германиин Федеративнэ Республикын канцлер Г. Шмидт Баруун Германиин радиогоор үгэ хэлэхэдээ, ФРГ-гэй ба ГДР-эй харилсаае саашадань һайжаруулха шухала гэжэ мэдүүлбэ. Германиин Федеративна Республика баталһан бүхы договорнуудаа бэелүүлхэ юм гэжэ Г. Шмидт хэлэбэ. Тодорхойлон хэлэхэдэ, ГДР-тэй харилсаагаа һайжаруулха үндэһэ һуури тухай договорто энэ мүн лэ хабаатай.

«Элдэб һалбаринуудта хэлсээнүүдые баталха тухай» асуудалые ФРГ-гэй правительство ГДР-тэй зүбшэн хэлсэхэ хараа бодолтой юм гээд Г. Шмидт саашадаа хэлэбэ.

БЕРЛИН

Эб найрамдалай политикын амжалтанууд

ТАСС

КПСС-эй XXIV съезд дээрэ абтаһан, бүхы дэлхэйн эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдээр һайшаан дэмжэгдэһэн эб найрамдалта агууехэ программа амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байна. Ондо ондоо ниитын байгуулалтатай гүрэнүүдэй хоорондоо амгалан гуримаар зэргэ оршохо ленинскэ гол ёһон бодото дээрэ бэелнэ гээд СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СЕПГ-гэй ЦК-гай секретарь П. Фернер мэдүүлээ. Советскэ Союзай ба социалис хани нэгэдэлтэ бусад гүрэнүүдэй хүсэ шадалай хэлбэришэгүй ургаһанай, гадаадынь политикын нэгэн адли байһанай ашаар шахардуу байдал һуларуулагдажа, эб найрамдал хангагдажа байна гээд тэрэ тэмдэглэбэ.

«КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Леонид Ильич Брежнев энэ хэрэгтэ туйлай ехэ туһа хүргэнэ. Тэрээндэ үнэн зүрхэнһөө баяр баясхалан, халуун амаршалга хүргэнэбди», — гэжэ П. Фернер хэлэһэн байна.

Социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай үүсхэлээр аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэевропын зүблөөн зарлагдаа һэн гэжэ П. Фернер хэлэбэ. Оронуудай хүтэлбэрилэгшэдэй хабаадалгатайгаар энэ зүблөөе һаяар дүүргэлгэ эб найрамдалда дуратай арадуудай аша туһада, хүсэл эрмэлзэлдэ харюусаха байна.

ДЕЛИ

КПИ-гэй гүйсэдхэхэ комитедэй заседани

ТАСС

Индиин Коммунис партиин Центральна гүйсэдхэхэ комитедэй заседани эндэ боложо дүүрэбэ. Индидэхи мүнөө үеын дотоодын политическэ байдалай асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэһэн, мүнөө Компартиин бэелүүлхэ ажал ябуулгын зорилгонууд хараалагдаһан байгаа.

Ороной зүүнэй үзэлтэй хүсэнүүдые демократическа гуримаар нэгэдүүлхэ гээшэ Индиин Коммунис партиин гол зорилго болоно гэжэ КПИ-гэй ЦИК-эй гэшүүн Мохит Сен журналистнуудай урда үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ. Энээнэй тула парти хэдэ хэдэн хэмжээ ябуулгануудые үнгэргэжэ, хархис хүсэнүүдтэй эдэбхитэйгээр тэмсэхэ, Индиин хүн зоной демократическа эрхэнүүдые хангаха юм.

ХЕЛЬСИНКИ

Хунтатай худалдаа наймаа хэхэгүй!

ТАСС

Чилиин сэрэгэй хунтатай худалдаа наймаанай харилсаагаа болюулха эрилтэ Финляндиин Эхэнэрнүүдэй демократическа союз табиба. Иимэ худалдаа наймаан Финляндиин гадаадын политикада зүрюу харша байна гээд Союзай гүйсэдхэхэ комитедэй абаһан тогтоол дотор тэмдэглэгдэнэ.

Чилиин сэрэгэй хунтатай худалдаа наймаанай харилсаа холбоогоо болюулха гэһэн эрилтэ предприятиин эзэдэй үмэнэ табиһан «Оутокумпу» гэжэ компаниин хүдэлмэрилэгшэдтэ гүйсэдхэхэ комитет амаршалга эльгээһэн байна.

ПАРИЖ

ИЗРАИЛИИН ПРАВИТЕЛЬСТВЫН ДОРОЙТОН УНАЛГА

ТАСС

Ороной хүтэлбэриин эзэрхэг түримхэй ябуулгануудһаа, 1973 оной октябрь һарада болоһон дайнда Израилиин милитаристнуудай сэрэгэй урагшагүйдэлгэһөө уламжалан, Израильда дотоодын политическэ доройтон уналга болоо. Зонхилхы тушаалтадай дунда хэрүүл хёмороотой байһанһаань шалтагаалан, тушаалһаа бууһан Г. Меирэй кабинедэй орондо орохо ёһотой шэнэ правительство бүридүүлхэ замда һаад тойбо татагдана.

Гол министрнүүдэй тушаалнуудта кандидадуудые дэбжүүлхэ талаар хүдэлмэришэнэй партиин бүлэглэлнүүд үгэеэ ойлголсожо шаданагүй гээд Франс Пресс агентство мэдээсэнэ.

И. Рабинай толгойлхо шэнэ кабинедтэ Ш. Перес — обороныя министрэй, И. Аллон — гадаадын хэрэгүүдэй министрэй, А. Эбан — информациин министрэй, П. Сапир — финансын министрэй тушаалнуудые эзэлхээр багсаамжалагдана. Тиихэдэ Эбан Сапир хоёр шэнэ правительствада орохые ориһа арсана ха гээд һүүлэй мэдээсэлнүүд дотор хэлэгдэнэ. Тушаалнуудые хубаарилха хэрэгтэ хёмороо зүришэлдөөнүүд гарана.

Мүнөө болотор обороныя министр байһан М. Даян шэнэ кабинедтэ оруулагдахагүй юм гэжэ олон баримтанууд тэмдэглэнэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэхэ эрхэ» — В. Седякинай статья. «Нэмэжэл байна...» — фоторепортаж. «Ургасын гараса харуулха» — хөөрэлдөөн. ТАСС-ай һүүлэй һонин.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Үндэр бүтээсын технологи» — Л. Шопхоевой статья. «Овощой гектар бүриин үндэр ургасын түлөө» — Л. Урбатовай статья. Манай кандидадууд.

Гурбадахи хуудаһанда. Буряадай АССР-эй финансын министр Ч. Ендоновой статья. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Соносхолнууд.»

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — Дамжуулгын программа. 18.05 — «Эхэ ороноо сахин хамгаалха» — документальна фильм. 18.35 — «Хамар дабаан» — аяншалагшадай телевизионно клуб. 19.15— «Бүгэдые мэдэхэ хүсэлэнтэйб» гэһэн киножурнал үхибүүдтэ харуулагдаха. 19.25 — «Талын галнууд» — телевизионно журнал (буряадаар). 20.05 — Телевизионно һонин. 20.25 — «Эрхимүүдтэ найдабари» гэһэн дамжуулга хэгдэхэ (буряадаар). 20.40 — «Нүхэр хүдэлмэришэн». 21.20 — Соносхолнууд. 21.25—«Нэгэ широта дээрэ» — киноочерк. 21.35 — Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ Буряадай Гүрэнэй драмын театрай зүжэг.

УНШАГТЫ, һонирхохол байхат

«ШИПКЫН» 37 АЯН ЗАМААР

БОЛГАРИИН автомобил нүүдэй холбооной дэргэдэ хидхэгдэһэн «Шипка» гэ аяншалгын агентствын түные автомобильда дурат Болгариин 50 мянган хүн ж бүри хэрэглэдэг юм. Европ 12 ороной дэбисхэр дээгү 37 замаар автомашинаг даар аяншалга тус агентст эмхидхэдэг байна. Совет ной элдэб хотонуудаар Москва, Ленинград, Ки Одессэ, Орёл хотонуудаар гэрэгэдэг аяншалга ехэ алдаршанхай.

Болгариин социалис рес люциин 30 жэлэй ойн хүнд лэлдэ Венгриин, ГДР- Польшын, Румыниин, Чехосл вакиин ехэ ехэ хото городу даар аяншалга «Шипка» жэлдэ эмхидхэхэ байна. Авто мобиляар аяншалха дуратэ 1 мянган хүн энээндэ хаба даха.

ТЭНГЭРИҺЭЭ... БАНАНУУД УНАБА

ТЭНГЭРИҺЭЭ бананууд тоборсо унахадань, Япон Аомори хотын сквер соогу ябагшад ехэл айһан, сошо байгаа. Энэ юунһээ боло гэбэл, алим жэмэс зөөдэг тонный ашаанай машин бааг руу этилен юулэхэдэ тэһэрхэй болобо.

Тэһэрэлгын хүсэнэй с дээшээ шэгдэнхэй байһан уламжалан, долоон тонно б нан машинын кузов соохоо торгой вөдэ шэдэгдэшоо. Ты мэнээ ехэ һандарал хохидо ушаруулагдаагүй: дүтэ дархи байшан гэрнүүдэй со хонууд дэлбэ сохигдожо һэрһэн, ашаанай машина таһан байха юм.

АИСТНУУД УУРХАИДАА ҮЛЭБЭ

СЛАВКОВ хото ошодо дардам харгы зубшуулан т тагданхай электро-дамжуу гык линиин столбнуудай нэ дээрэ урзанда хабар хое аистын уурхайгаа заһаха дань, автомобильнуудай абло шууяншье, зайн галай утаһ нуудшье һаалта хээгүй һэ Эдэнэй уурхайе столб дээрэ һээ абаха гэһэн монтёрнууд олохон һэдэлгэнүүдшье урагш гүйдэбэ. Задаламсаарнь, аист нууд хуушан һууридань уур хайгаа шэнээр заһадаг байгаа Шубуудай шимэ үсэд нэгэ рүү байлгые бүхы округой һайн ойлгодог һэн. Тиин за хабар аистнуудые шэнэ юумэ хүлеэжэ байба. Тэрэл сто дээрэнь түмэрөөр тусхай хеэрэлгэ хэгдэһэн байба бшуу. Энээниинь аистнууд үндэрөөр сэгнэн, олон даль раа дэгжэжэ байхай.

ДУБТА ЗОРЮУЛАГДАҺАН УҺАНАЙ СОРГО

БУХЫ САКСОНИ дотор эгээн ехэ — Лейпциг хото урдуур ургадаг мантан то үнинэй дуб модо уһалхын т ла тусхай сорго хоолой тата даха юм.

Хүрин нүүрһэнэй карьер дүтэ шадар бии байһан шалтагаалан, тус райондо зар доогуурхи уһан угаа мор. Энээнһээ боложо, манта ехэ модон үргөшаа хатаж захалһан байгаа. Тиихэдэ нютагай зон иишэ сорго та жа, энэ вөрсэ һонин, хоморо шухаг дуб модо аршалан ха гаалхые шиидэбэ.

КНОПКЫЕНЬ БУРУУ ДАРАЖАРХЁО

«ГЭРЭЛ носооход гээ һа Тэдэ аһажа үгөөгүй», — гэ Шведиин Френдефорс хото банк соо полицинхидта ригдашаһан банкын хүдэлмэ рилэгшэ мэдүүлбэ.

Дохёогой үгтэмсөөрнь, хэд хэн минутын үнгэрһэн хойно буугай һомондо дабардаһан хубсаһа үмдэнхэй, автома пистоледүүдтэй полицинхид гүйлдэжэ ерэбэ. Банкын ал хаагша гэрэл унтарааг, соодог кнопкын орондо дох гой кнопко алдаажа дар хиха юм гэжэ эдэнэр ухаандаа оруулжа шадаа байгаа аал?

Баридаһан хүнэй гэм зэм гүйдэ этигэжэ хеэ үгэхэ дэ олон түхэрэ гэнүүд тобиоло

ЭРТЭ УРДЫН ВАВИЛОН ҺЭРГЭЭГДЭНЭ

ЭРТЭ УРДЫН Вавилон хан түрын ниислэл хото бэн һэргээхэ проект Ира зохёобо. Энээнэй хүдэлмэ 12 миллион динарай хүдэлмэ ри хэгдэхэ юм. Семирамида суута дүүжэн-сад рим хана хэдэн кварталнууд, хотын үүдэнүүд, һүмэнүүд, ордо гууд, хүшөөнүүд һэльбэн һэ гэгдэхээр хараалагдана.

Шабар сохижо бодхооһон һүмэнүүдэй нэгэн, амфитеатр һэргээгдээ, хотын зарим ра онууд дүрбэн метр шорой хой дороһоо гаргагдаа.

(ТАСС).

УНШАГШАДАЙ АНХАРАЛДА

1974 оной хоёрдохи хахадта хэблэгдэн гара «Буряад үнэн» газетэдэ захил абалга үргэлжэ һөөр.

Аймагуудай «Союзпечать» агентствэнүүдтэ, хэ хеэ холбооной отделенинүүдтэ, хэблэл тара ниитын түлөөлэгшэдтэ захил хэжэ болохо.

Хахад жэлэй захилай сэн 3 түхэриг.

Хүндэтэ уншагшад! «Буряад үнэн» газетэ захил хэхэеэ бү мартагты!

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

«БУРЯАД ҮНЭН» 1974 оной майн 29. 4-дэхи хуудаһан Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-00480. Заказ № 00444